12-ރ/19/2020/ޖމ

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް

ޤައުމީ ސަލާމަތާއި ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި
ބާރުލާފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، "ރިވައިޒްޑް ކިޔޯޓޯ ކޮންވެންޝަން" (އާރް.ކޭ.ސީ)
ގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމާ ގުޅޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުން
ހޯދުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ
ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރުމަށްފަހު ނިންމާފައިވާ ގޮތުގެ ރިޕޯޓް

ރިޕޯޓް ނަންބަރު: M19/GK/2020/03

11 ފެބްރުވަރީ 2020

ޤައުމީ ސަލާމަތާއި ހާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީ

މި ކޮމިޓީ އުފެދިފައިވަނީ 11 ޖޫން 2019 ގައި ބޭއްވި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 2019 ވަނަ އަހަރުގެ 6 ވަނަ ޖަލްސާގައެވެ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 116 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، މި ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ސަލާމަތާއި، ހާރިޖީ ކަންކަން ދިރާސާކުރުމާއި، ޤައުމީ ސަލާމަތާއި ހާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ސިޔާސަތުތައް މުރާޖަޢާކުރުން، އެ ސިޔާސަތުތައް ތަންފީޒުކުރުމުގެ މިންވަރު ދެނެގަތުމާއި، އެ ސިޔާސަތުތަކަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކެއްވާނަމަ އެކަމުގެ ފާރަވެރިކަން، އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމާއި، ޤައުމީ ސަލާމަތާއި، ހާރިޖީ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން އެފެއާޒްއާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒްއާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޑިފެންސް އަދި ނޭޝަނަލް ޑިފެންސް ފޯސް އޮތޯރިޓީއާ ގުޅޭގޮތުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 116 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ފެށިގެން (ޅ) ގެ ނިޔަލަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ކުރުމެވެ.

މިގޮތުން، އެ އިދާރާތަކުން ހުށަހަޅާ ބިލުތައް ދިރާސާކޮށް، ފުރިހަމަކޮށް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްދިނުން އަދި ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓް މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމާއި، އަދި ރިޕޯޓްތައް ދިރާސާކޮށް، އިސްލާހުކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ފާހަގަކޮށް އެ ކަންކަން އެންގުމާއި، އެ އިދާރާތަކުން ހުށަހަޅާ މަސައްކަތު ދިރާސާކޮށް، އެކަންކަމުގައި ކުރިއަރާ ދިމާވާ ގޮތްތަކާ ޚިޔާލުފާޅުކުރުމާއި، އެ އިދާރާތަކާ ބެހޭގޮތުން، އެ އިދާރާތަކުން ހިންގާ ކަންކަމާ ބެހޭގޮތުން މަޢުލޫމާތު ހޯދުމާއި، ސުވާލުކުރުން، އެ އިދާރާތަކުން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން އެ އިދާރާތަކުން ކުރަމުންދާގޮތް ބަލައި، އިސްލާހުކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ބާރުއަޅައިދިނުމެވެ.

މީގެ އިތުރުން، ދިވެހި ސަރުކާރާއި ބޭރު ޤައުމުތަކުގެ ސަރުކާރުތަކާ އެކުގަ ގުޅުން ދިރާސާކުރުމާއި، ޤައުމަކަށް ދިމާވާ އެކިއެކި ކުރިމަތިލުންތަކާއި ގުޅުންހުރި ކަންކަން ދިރާސާކޮށް ބަލައި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމާއި، ދިވެހިރާއްޖެ ފުށުއަރާފަދަ ބައިނަލްއަޤުވާމީ އިދާރާތަކާއި ޖަމާޢަތްތަކާއި ދިވެހިރާއްޖެއިން ގުޅުމުގެ ގުޅުން ދިރާސާކުރުންވެސް ހިމެނެއެވެ.

އަދި ބޭރުގެ ޤައުމުތަކާއި ބައިނަލްއަޤުވާމީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއެކު ދިވެހިރާއްޖެއިން ވާ މުޢާހަދާތަކާއި އެއްބަސްވުންތަކުގެ ތަފުސީލު ރައްޔިތުން އެއްވެސް އިތުބާރުލިބިފައިވާ ބާރުތަކުގެ މުޢާހަދާތަކާއި އެއްބަސްވުންތައް ދިރާސާކުރުމާއި، ބޭރު ޤައުމުތަކާއި ބައިނަލްއަޤުވާމީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއެކު ކަނޑައަޅާ ސިޔާސީ ގުޅުންތަކާ ހުރިހާ ކަމެއްގައި މުޢާމަލާތްތަކާ ދިރާސާކުރުމާއި، މަޖިލީހުން ރިފަރކުރާ ބިލުތަކާއި ކަރުދާސްތައް ދިރާސާކުރުމަކީވެސް މި ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނެއެވެ.

ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން

މުގައްރިރު	މުގައްރިރުގެ ނައިބު
އިބްރާހީމް ޝަރީފް މަރަދޫ ދާއިރާ	އަހުމަދު ޢީސާ ކެންދިކުޅުދޫ ދާއިރާ

މެންބަރު	މެންބަރު	މެންބަރު
އަހުމަދު ޝިޔާމް މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާ	އަހުމަދު އުޝާމް ވިލިމާލެ ދާއިރާ	ޢަލް ޝިފާދު މުހައްމަދު ކުޅުދުއްފުށި ދެކުނު ދާއިރާ

މެންބަރު	މެންބަރު	މެންބަރު
އަބްދުﷲ ޝަހީމް އަބްދުލްހަކީމް ކަނޑިތީމު ދާއިރާ	އިސްމާއީލް އަހުމަދު ދުވާފަރު ދާއިރާ	ހަސަން އަހުމަދު ހިނގުރައިދޫ ދާއިރާ

މެންބަރު	މެންބަރު	މެންބަރު
ޖާސިމް އިބްރާހީމް މާމިގިލި ދާއިރާ	ހަސަން އަފީފު ވިލުފުށި ދާއިރާ	މުހައްމަދު ޣައްސާން މައުމޫން ތ. ގުރައިދޫ ދާއިރާ

މެންބަރު	މެންބަރު
މުހައްމަދު ސަޢީދު މާވަށު ދާއިރާ	އަހުމަދު ޝާހިދު ގައްދޫ ދާއިރާ

ފިހުރިސްތު

- މުޤައްދިމާގެ ބަސް .... ސަފްހާ 4
- ތަޢާރަފް .... ސަފްހާ 6
- މަޤްސަދު .... ސަފްހާ 6
- ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން .... ސަފްހާ 6
- ހުށަހެޅުން .... ސަފްހާ 13
- ބައްދަލުވުން .... ސަފްހާ 13
- ޖަދުވަލު .... ސަފްހާ 14
- ނިންމުން .... ސަފްހާ 14

މުޤައްދިމާގެ ބަސް

19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ގަވާއިދުގެ ދަށުން ބޭރުގެ ޤައުމުތަކާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއެކު ދިވެހިރާއްޖެއިން ވާ މުޢާހަދާތަކާއި އެއްބަސްވުންތަކުގެ ތެރެއިން ރައްޔިތުން އެއްގޮސް އިލްތިޒާމްތައް އުފުލަންޖެހޭ ބާވަތުގެ މުޢާހަދާތަކާއި އެންމެހާ އެއްބަސްވުންތައް ދިރާސާކުރުމާގުޅޭ މަސްއޫލިއްޔަތު ދިރާސާކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 116 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) ގެ ދަށުން މި ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ މަސްއޫލިއްޔަތެކެވެ.

އެހެންކަމަށްވާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި، ބޭރުގެ ޤައުމުތަކާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއެކު ދިވެހިރާއްޖެއިން ވާ މުޢާހަދާތަކާއި އެއްބަސްވުންތަކުގެ ތެރެއިން ރައްޔިތުން އެއްގޮސް އިލްތިޒާމްތައް އުފުލަންޖެހޭ ބާވަތުގެ މުޢާހަދާތަކާއި އެންމެހާ އެއްބަސްވުންތަކާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުން ހޯދުމަށްފަހު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށް ބޭރުގެ ޤައުމުތަކާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއެކު ދިވެހިރާއްޖެއިން ވާ މުޢާހަދާތަކާއި އެއްބަސްވުންތަކަށް މަޖިލީހުން ދިރާސާކުރާނީ މަޝްވަރާކުރާއިރު މި ކޮމިޓީގެ ދައުރަކީ ވަރަށް މުހިންމު ދައުރެކެވެ.

އެގޮތުން، މުޢާހަދާއެއް ނުވަތަ އެއްބަސްވުމެއް ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުގެ އިތުރުން، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި، ޖިންސުގެ ހަމަހަމަކަމާއި އަދި ތިމާވެށްޓާއި، ބަޖެޓަށް ކޮށްފާނެ އަސަރާއި، އިތުރު ހިނގާނެ ޚަރަދުތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުން ހިމެނެއެވެ. އަދި ދިވެހި ދައުލަތަށް އެ މުޢާހަދާއަކުން ނުވަތަ އެ އެއްބަސްވުމަކުން ކުރާނެ ފައިދާއާއި ގެއްލުމަކީ ކޮބާތޯ ބަލައި، އެ މުޢާހަދާއެއް ނުވަތަ އެ އެއްބަސްވުމަކާގުޅޭ ސަރުކާރުގެ އިދާރާއެއް ނުވަތަ އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގެ ޚިޔާލާއި ފަރާތްތަކާއި ބައިނަލްއަޤުވާމީ މަޝްވަރާކުރުން ހިމެނެއެވެ.

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ރާއްޖެ ހުށަހަޅުއްވާ އެދިވަޑައިގެން ފޮނުއްވާ މުޢާހަދާއާއި އެއްބަސްވުމެއް ދިރާސާކުރުމަށް މަޖިލީހަށް ކޮންމެހެން ރިޢާޔަތްކުރުން ހިމެނެއެވެ. އަދި، އެ މަޝްވަރާތައް ދިރާސާކޮށް ނިމުމުން، އެ މުޢާހަދާއަކާއި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމާ ގުޅޭގޮތުން ރުހުން ދިނުމާމެދު ކޮމިޓީއަށް ފެނުނު ގޮތުގެ މަޝްވަރާ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

"ރިވައިޒްޑް ކިޔޯޓޯ ކޮންވެންޝަން" (އާރ.ކޭ.ސީ) ގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމާމެދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުން ހޯއްދެވުމަށް އެދިވަޑައިގެން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލައަކީ މިދާންނަށް ގޮތްތަކެއް ދިރާސާކުރި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ އިއްތިފާގުން ނިންމާފައިވާ މައްސަލައެކެވެ.

ނިހާޔަތަށް އެއްބާރުލުން އެހީތެރިކަމާއި މެންބަރުންގެ ކޮމިޓީގެ ނިންމުމުގައި ފުރިހަމަކަމާއެކު ކޮމިޓީން މި މަސައްކަތްކޮށްދެއްވި މިފަދަ ވިޔަކަސް ފަހަރުމަތިން، މި މަސައްކަތް ދިރާސާކުރުމުގައި ބައިވެރިވި ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް ނުހަނު އިޚްލާޞްތެރިކަމާއެކު ޝުކުރު ދަންނަވަމެވެ.

އިބްރާހީމް ޝަރީފް
ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު

ތަޢާރުފު

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ދިވެހި ދައުލަތުގެ ނަމުގައި ވެރިކަން ހިންގާ ފަރާތުން ބައިވެރިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި އަމަލުކުރަންވާނީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުމަތާއި، އެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމަށްފަހު، އެ މަޖިލީހުން ނިންމާ ގޮތެއްގެމަތިން ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، ވޯލްޑް ކަސްޓަމްސް އޯގަނައިޒޭޝަން (ޑަބްލިއުސީއޯ) ގެ މުޢާހަދާއެއް ކަމުގައިވާ "އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންވެންޝަން އޮން ދަ ސިމްޕްލިފިކޭޝަން އެންޑް ހާމަނައިޒޭޝަން އޮފް ކަސްޓަމްސް ޕްރޮސީޖަރސް" ނުވަތަ "ރިވައިޒްޑް ކިއޯޓޯ ކޮންވެންޝަން" (އާރު.ކޭ.ސީ) ގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމާމެދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުން ހޯއްދެވުމަށް އެދިވަޑައިގެން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓެވެ.

މި މައްސަލަ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުއްވާފައިވަނީ، 04 ފެބުރުވަރީ 2020 ގައި އޮތް 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 02 ވަނަ ޖަލްސާގައެވެ.

މައްސަލަ

މި މައްސަލައަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، "ރިވައިޒްޑް ކިއޯޓޯ ކޮންވެންޝަން" (އާރު.ކޭ.ސީ) ގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމާ ގުޅޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުން ހޯއްދެވުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލައެކެވެ.

ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން

1. ވޯލްޑް ކަސްޓަމްސް އޯގަނައިޒޭޝަނަކީ، ކަސްޓަމްސް އިދާރާތަކުގެ އުފެއްދުންތެރިކަމާއި ހިންގުން އިތުރުކޮށް، ކަސްޓަމްސް އަމަލުކުރާ އުސޫލުތަކާއި މިންގަނޑުތައް އެއްގޮތް ކުރުމުގެ މަރުކަޒު ބެލްޖިއަމްގައި، 1952 ވަނަ އަހަރު އުފައްދާފައިވާ، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމްޢިއްޔާއެކެވެ. އަދި މި ޖަމްޢިއްޔާގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވެފައިވަނީ، 08 ސެޕްޓެމްބަރ 1995 ގައެވެ.

2. ކިއޯޓޯ ކޮންވެންޝަނާއި، ދޭދޭ ގައުމުތަކުގެ ކަސްޓަމްސްގެ އުސޫލުތަކާއި، މިންގަނޑުތައް ވީހާވެސް އެއްގޮތްކޮށް، ލުއިފަސޭހަކޮށް، ކަސްޓަމްސްގެ ކޮންޓްރޯލް ހަރުދަނާކުރުމުގެ ގެނަން، ވިޔަފާރިއަށް ވީ ލުއިފަސޭހަ ކޮންޓްރޯލްތަކެއް އެކުލަވާލުމާއި، ވޯލްޑް ކަސްޓަމްސް އޯގަނައިޒޭޝަންގެ މެމްބަރަކަށްވުމެވެ.

3. ރިވައިސްޑް ކިއޯޓޯ ކޮންވެންޝަނަކީ، ކަސްޓަމްސް ޕްރޮސީޖަރު ހަރުދަނާކުރުމުގެ މައިގަނޑު އަސާސްތަކާއި ސްޓޭންޑަރޑްތައް ބަޔާންކުރާ ވޯލްޑް ކަސްޓަމްސް އޯގަނައިޒޭޝަންގެ މުއާހަދާއެކެވެ. އަދި މިއީ ކިއޯޓޯ ކޮންވެންޝަނަށް ގެނެވުނު އިސްލާހުތަކާއި، މި އިސްލާހު ފާސްކުރީ ޖޫން 1999 ގައެވެ.

4. ވޯލްޑް ކަސްޓަމްސް އޯގަނައިޒޭޝަންގެ މެމްބަރު 183 ގައުމުގެ ތެރެއިން، ރިވައިސްޑް ކިއޯޓޯ ކޮންވެންޝަނުގައި، 26 ޑިސެމްބަރ 2019 ގެ ނިޔަލަށް ޖުމްލަ 120 ގައުމަކުން ވަނީ ބައިވެރިވެފައެވެ.

5. ވޯލްޑް ކަސްޓަމްސް އޯގަނައިޒޭޝަނުން ވިޔަފާރިއާއި ތަރައްގީއަށް މަގުފަހިކުރުމުގެ މަޤްސަދުގައި، ތަފާތު މުއާހަދާތަކާއި، އުސޫލުތައް ތައްޔާރުކުރުމުގެ އިތުރުން، އިންސާނީ ވަސީލަތްތައް ބިނާކުރުމާއި ތަމްރީން ކުރުމުގައި ވަނީ އެހީތެރިކަން، މެމްބަރ ގައުމުތަކަށް ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި ފޯރުކޮށްދެމުންނެވެ.

6. އިމްޕޯޓް އަދި އެކްސްޕޯޓް މުދާ ޑިކްލެއަރކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ، ވޯލްޑް ކަސްޓަމްސް އޯގަނައިޒޭޝަނުގެ މުއާހަދާ ކަމުގައިވާ "ދަ އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންވެންޝަން އޮން ދަ ހާމަނައިޒްޑް ކޮމޮޑިޓީ ޑިސްކްރިޕްޝަން އެންޑް ކޯޑިންގ ސިސްޓަމް" ނުވަތަ "ހާމަނައިޒްޑް ސިސްޓަމް" (އެޗްއެސް) ގައި، 03 ޖުލައި 2000 ގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވެ، އެހެން ގައުމުތަކާ އެއްގޮތަށް، އިމްޕޯޓް އަދި އެކްސްޕޯޓް މުދާ ކްލެސިފައިކުރުމުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގައިވެސް މި ނިޒާމު ބޭނުންކުރަން ފަށާފައިވެއެވެ. އަދި ފަހުގެ އަހަރުތަކުގެ ތެރޭގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަސްޓަމްސްގެ ކުރިއެރުމާއި ތަރައްގީއަށް ވޯލްޑް ކަސްޓަމްސް އޯގަނައިޒޭޝަނުގެ ފަރާތުން ގިނަގޮތަށް އެހީތެރިކަން ލިބިފައިވެއެވެ.

7. ޕޯޓުގެ ކަސްޓަމްސް އޮފިސަރުންގެ ސަރވިސް އަންޑަރޓޭކިންގ ގްރޫޕަށް، ދުނިޔޭގެ ތިޔޭޓަރީގެ 70% ހިނގަނީ ރިޕޯޓްގެ ވިއެނާ ކޮންވެންޝަނުގެ ކޮންޓްރޯލްކުރެވޭ ފަރުމާތަކުގެ މުދަލައިގެ. މި ސަރަހައްދުގެ ފަރުމާތަކުގެ ތެރެއިން އިންޑިއާ، ޕާކިސްތާން، ސްރީލަންކާ، ބަންގްލަދޭޝް، ނޭޕާލް އަދި ބޫޓާން ހިމެނެއެވެ.

8. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަސްޓަމްސް ޤާނޫނާއި، އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ ކަސްޓަމްސްގެ އާންމު ގަވާއިދާއި އުސޫލުތަކަށް، ޚިލާފު ގޮތުގައި މަސްތުވާތަކެތި ބައްލަވާ ރިޕޯޓްގެ ވިއެނާ ކޮންވެންޝަނުގެ އަސާސްތަކާއި އެއްގޮތަށް ގޮތުގައިމުންކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

9. ރިޕޯޓްގެ ވިއެނާ ކޮންވެންޝަނުގައި ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުއާހަދާގެ ޖަދުވަލު އެއްކަލަގެ 121 ސްޓޭންޑަރޑް ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަމަލުކުރަން ފެށިގެންދާތީވެ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާ އަދި އުސޫލު އުސޫލުތަކުގައި މިކަންކަން ހިމެނިފައިވާ މިންވަރު ބެލުމަށްޓަކައި، ޤާނޫނަށް ޖެހޭގޮތަށް ބަދަލުތަކެއް ގެނައުމާއި، ކަމާބެހޭ މާހިރުންގެ ލަފާގެ މަތިން، ގެތެރެ އުސޫލުތަކެއް 2016 ވަނަ އަހަރު ތެރޭގައި ކަސްޓަމްސް އިސްލާހުގެން ހުށަހަޅާފައެވެ. މި އުސޫލުތަކުން ދައްކާ ގޮތުގައި، ކަސްޓަމްސްގެ ޤާނޫނާއި ގަވާއިދާއި އުސޫލުތަކަށް، ރިޕޯޓްގެ ވިއެނާ ކޮންވެންޝަނުގެ 66.6% އަށް ކޮމްޕްލަޔަންސް ވެފައިވާ، ބާކީ 33.4% ގެ ބޭނުމަށް، ގަވާއިދާއި އުސޫލުތަކަށް ބަދަލު އިސްލާހުތަކަށް ބަދަލުގެނެސްފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. އަދި މިގޮތުން ޤާނޫނާއި ގަވާއިދަށް ގެނެސްދޭން އިސްލާހުތައް ބްރޯޑްކާސްޓް އެކިބަޔަކާއި ފަރާތްތަކުގެ ޚިޔާލު ލިބިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

10. ރިޕޯޓްގެ ވިއެނާ ކޮންވެންޝަނުގެ ޖަދުވަލު އެއްކަލަގެ 121 ސްޓޭންޑަރޑްއާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނާއި ގަވާއިދު އަދި އުސޫލުތަކުގައި ހިމެނިފައި ހުންނަންޖެހޭ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން، 72 ސްޓޭންޑަރޑްއާއި މިހާރުވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަސްޓަމްސް ޤާނޫނު ނުވަތަ ކަސްޓަމްސްގެ އާންމު ގަވާއިދު ނުވަތަ ކަސްޓަމްސްގެ އުސޫލުތަކުގައި ހިމެނިފައިވާ ކަންތައްތަކެވެ. އަދި، ބާކީ 49 ސްޓޭންޑަރޑްއާއި، ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ ގަވާއިދުގައި ނުވަތަ އުސޫލުގައި ހިމަނަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއްކަމުގައި މިގޮތުން ކަސްޓަމްސްގެ ޤާނޫނާ އާންމު ގަވާއިދަށް ގެނެސްދޭންޖެހޭ އިސްލާހުތަކާއި ބެހޭގޮތުން ފަރާތްތަކުގެ ޚިޔާލުތަކަކީ އިސްލާހުތަކުން ގެނެސްދިނުމަށް ކަސްޓަމްސްގެ ފުރުސަތު ދީފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ، މިގޮތުން ކުރެވިފައިވާ ކަސްޓަމްސްގެ ޤާނޫނު ގަވާއިދުގައި ހިމެނުމުގެ މަސައްކަތްތަކަކީ ....(ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމުގައި އެކުލަވާލާފައިވާ މި)

11. "ޑީ-މިނިމިސް ވެލިއު" ނުވަތަ ކަސްޓަމްސްއިން ޑިއުޓީގެ ގޮތުގައި ނަގާނެ ނުވަތަ ރިފަންޑްގެ ގޮތުގައި ދޫކުރާނެ އެންމެ ކުޑަ އަދަދެއް ކަނޑައެޅުމާއި، ސެކިއުރިޓީ ޑިޕޮސިޓް ބެހެއްޓުމަށްފަހު، މުދާ ދޫކުރުމުގެ ގޮތް ހަމަޖެއްސުން އަދި ވިޔަފާރީގެ މުއާމަލާތްތަކުގައި، އިލެކްޓްރޯނިކް ސިގްނޭޗަރ ބޭނުންކުރުމާބެހޭ އުސޫލުތައް މިކަންކަން ފިޔަވާ އެހެން ހުރިހާ އިސްލާހުތަކެއް 2020 ވަނައަހަރު ނިމުމުގެ ކުރިން ކަސްޓަމްސްގެ އާންމު ގަވާއިދަށް ގެނެސް އަމަލުކުރަން ފެށުންކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

12. ރިވައިސްޑް ކިއޯޓޯ ކޮންވެންޝަނުގެ މައިގަނޑު އަސާސްތައް ބިނާވެފައިވަނީ، ކަންކަން ސްޓޭންޑަރޑައިޒް ކުރުމާއި ސިމްޕްލިފައި ކުރުމުގެ މައްޗަށާއި، އިންފޮރމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީ، ވީހާ ބޮޑަށް ބޭނުން ކުރުމުގެ މައްޗަށާއި، ކަސްޓަމްސް ކޮންޓްރޯލް ގެންގުޅެންޖެހޭ ކޮންޓްރޯލްތައް ގެންގުޅުމާއި، ބޯޑަރ އެޖެންސީތަކުގެ ކޯޑިނޭޝަން ހަރުދަނާކުރުމާއި، ރިސްކް މެނޭޖްމަންޓާއި އޮޑިޓް ބޭސްޑް ކޮންޓްރޯލް ބޭނުން ކުރުމާއި، ވިޔަފާރިވެރިންނާއި ގުޅުންތައް އިތުރު ކުރުމާއި، ޓްރާންސްޕޭރެންސީ އަދި ޕްރެޑިކްޓަބިލިޓީ އިތުރު ކުރުމެވެ.

13. ރިވައިޒްޑް ކިއޯޓޯ ކޮންވެންޝަން ބިނާވެފައިވަނީ، 2 އެނެކްސްއެއްގެ މައްޗަށް ކަމަށާއި، އެއީ ޖެނެރަލް އެނެކްސްއާއި ސްޕެސިފިކް އެނެކްސްއެވެ. މިގޮތުން، ޖެނެރަލް އެނެކްސްގައި ހިމެނެނީ، ކަސްޓަމްސްގެ މައިގަނޑު މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭ ސްޓޭންޑަރޑްތަކެވެ. އަދި ސްޕެސިފިކް އެނެކްސްގައި ހިމެނެނީ، ކަސްޓަމްސްއާ ގުޅުންހުރި އެހެނިހެން ސްޓޭންޑަރޑްތަކެވެ.

14. ރިވައިޒްޑް ކިއޯޓޯ ކޮންވެންޝަނުގައި ބައިވެރިވުމަށް ޖެނެރަލް އެނެކްސްގައި ހިމެނޭ އެންމެހައި ކަންކަން، އެއްވެސް ރިޒަވޭޝަނެއް ނެތި ފުރިހަމައަށް ތަންފީޛުކުރަންޖެހެއެވެ. ޖެނެރަލް އެނެކްސް ފުރިހަމައަށް ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި، ކަސްޓަމްސް ޤާނޫނާއި ގަވާއިދު އަދި އުސޫލުތަކަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ގެނައުމަށް، މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދުވަހުން ފެށިގެން 3 އަހަރު ދުވަހާއި 5 އަހަރު ދުވަހާ ދެމެދުގެ އިންތިޤާލީ މުއްދަތެއް ލިބިގެންވާނެއެވެ.

15. ޖެނެރަލް އެނެކްސްގެ ސްޓޭންޑަރޑްތައް ތަންފީޛުކުރުމަށް 3 އަހަރުދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ލިބޭއިރު، ޓްރާންސިޝަނަލް ސްޓޭންޑަރޑްތައް ތަންފީޛުކުރުމަށް 5 އަހަރުދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ލިބިގެންވާނެއެވެ. އަދި ޖެނެރަލް އެނެކްސްއާ ޚިލާފަށް،

ސެކްޝަނިއާ އެންގެނޭސްގައި ހިމެނޭ ކޮމިޓީތަކުގައި، އަދި ގައުމީ ބޭންކާ މިންވަރަކަށް އޭގައި ހިއްސާކުރުމުގެ ފުރުސަތު އޮވެއެވެ.

16. ރިވައިޒް ސިއޯޖް ކޮންފެންސަންގައި ބައިވެރިވެ، އަމަލުކުރުމަށް ބޭނުންވާ، ދިފާއީ ޤާނޫނުން މަސައްކަތް ކުރަނީ، ދެންނަވާ އެންގެނޭސްގައި ހިމެނޭ ކަންކަން ތަންފީޒުކުރުމަށެވެ.

17. ރިވައިސްޑް ސިއޯޖް ކޮންފެންސަންގައި ބައިވެރިވުމުން އަ ގައުމަކީ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ކަނޑުތަކުގެ ސަރަޙައްދުގައި ބާރުހުރި ގައުމެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަންނާނެއެވެ.

18. ރިވައިސްޑް ސިއޯޖް ކޮންފެންސަނަށް، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ބަސްބޮޑު ފުރުޞަތުގެ ގޮތުގައި ނަގާކަށް މިންގަނޑެއް ކުރުގައިވާއިރު، މި މުއާހަދާގައި ސަރުކާރުގެ ސަލާމަތުގެ ދާއިރާގެ ކަނޑުތަކުގެ އިޤްތިޞާދީ ބާރުވެރިކަމާއި ތެޔޮ ފަދަ ބާރުތަކާއި ގުދުރަތީ ވަސީލަތް ބޭނުންކުރުމުގެ މިންގަނޑުތައް އެއްގޮތްވާ ކަމަށެވެ، މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވުމުން، ވަރުގަދަ ކަނޑުތަކުގެ އެކަށީގެންވާ ކަމުގެ މިންގަނޑުތައް ސަލާމަތުގެ ސަރަޙައްދުތަކުގައި ކަންތައްތައް ދިފާއީ ގޮތުން ގެންދާނެކަމަށް، ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުޞަތު ދިފާއީ ގޮތުން ލިބޭނެއެވެ.

19. ރިވައިސްޑް ސިއޯޖް ކޮންފެންސަން ގައި ބައިވެރިވުމަށް ނިންމާފައިވާ ވަރަށް ކަނޑުތަކުގެ އިޤްތިޞާދީ ސަރަޙައްދުގެ މުސްތަޤުބަލް، އަ ގައުމުގެ ހުރިހާ ކަނޑުތަކަށް އިތުރުކުރުމަށް ވަރުގަދަ ކަނޑުތަކުގެ އިޤްތިޞާދީ ސަރަޙައްދާއި، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމާޢަތްތަކާއި އެކުގައި ދިފާއީ އެހީ ގައުމުތަކުން އެކުގައި ފުރުޞަތު ހޯދުމުގެ ފުރުޞަތު ބޭނުންކުރެވޭނެއެވެ. އަދި ރިވައިސްޑް ސިއޯޖް ކޮންފެންސަންގެ ކޮންސެންސަސްގެ ފެނިގެންދާ، ކަނޑުތަކުގެ ތަރައްޤީއާ ގުޅޭ ފުރުޞަތުތަކާއި ކަނޑުތަކުގެ އެކުއްޔަކާއި، އެކުލެވޭ ތަޢާރަފުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިގެންދާނެއެވެ.

20. ރިވައިސްޑް ސިއޯޖް ކޮންފެންސަން މިންގަނޑުތަކުގެ ތެރޭގައި، އައި.ޖީ ނިޒާމުތައް ފަދަ ދައުރުތަކުގައި ބޭނުންކުރުމާއި، ރިސްކް މެނޭޖްމަންޓް ގާއިމުކުރުމާއި، ޑޭޓާ-އެނަލިޓިކްސް އިންފޯމޭޝަން ފަދަ ނިޒާމުތަކުގެ ސަލާމަތް، ކަނޑުތަކުން މުޅި ކުރިއެރުވުމުގެ ފަހުރު ކުރެވިގެންދާނެއެވެ.

21. އަވަހަށް މުދާ ކްލިއަރ ކުރުމަކީ ކަސްޓަމްސްއަށާއި ވިޔަފާރިވެރިންނަށް އިންތިހާއަށް ފައިދާވާނެ ކަމެއްކަމަށާއި، އަވަހަށް މުދާ ކްލިއަރ ކުރުމުން، ކަސްޓަމްސްގެ އިދާރާއިން ގިނަ އަދަދެއްގެ ޓްރާންސެކްޝަން ޕްރޮސެސް ކުރެވި، ކްލިއަރ ކުރެވިދާނެކަމަށެވެ.

22. އަވަހަށް މުދާ ކްލިއަރކުރުމަށް މަޑުޖެހުމުން، ކަސްޓަމްސް ޕޯޓްކޮޅު ހުޅުމާލޭގެ ޖެނެރަލް ރަށްގެކޮޅު، މުދަލާބެހޭ ފިހާރައިންތަކަށް ނިސްބަތުވާ ސްޓޯރޭޖް އަވަސްވެގެންދާނެކަމަށާއި އަދި ކަސްޓަމްސްގެ ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކޮށް، ރިސްކް ބޭސް މުދަލަށް އިތުރު ސަރުވިސްކޮށް ދޭ، ޒަރޫރީ އަދި ބައިނަލްއަގްވާމީ ޕްރޮސެސްގައި ވިޔަފާރިތައް ފުރޭނޭ، އިތުރު ފުރުސަތުތައް ދޫކޮށް ހުޅުވާލެވިދާނެކަމަށެވެ.

23. ރިވައިސްޑް ކިއޯޓޯ ކޮންވެންޝަންގެ މިންގަނޑުތަކަށް އަމަލުކުރުމުން، ދައުލަތަށް ލިބެންޖެހޭ އާމްދަނީ ހިމާޔަތްކުރުމުގެ މަސައްކަތް އިތުރަށް ހަރުދަނާވެގެންދާނެކަމަށެވެ. އަވަހަށް މުދާ ކްލިއަރ ކުރެވި، ވިޔަފާރީގެ ހަރަދު ކުޑަވެ، ކަސްޓަމްސްގެ ޕްރޮސެސްތައް ސިމްޕްލިފައި ވެގެންދިއުމުން، މުދާ ކްލިއަރކުރުމަށް ހޭދަވާ ވަގުތު ކުޑަވެ، ބަނދަރަށް ބޭނުން މުދާ އަވަހަށް ކްލިއަރވެގެން ދާނެ. މީގެ ސަބަބުން، އަވަހަށް މުދާ ބާލައި، ކްލިއަރކުރުމަށް މަޑުޖެހުމެއް ނެތި، ގިނަ މުދާ އެތެރެކުރުމަށް ފަސޭހަވުމާއި، އާމްދަނީގެ ގޮތުންގައި ލިބޭ ފައިދާ ގިނަވެގެންދާނެކަމަށެވެ. އަދި ޓްރޭޑް ފެސިލިޓޭޝަން ހަރުދަނާވެ، ކަސްޓަމްސް ކޮންޓްރޯލް އިތުރުވުމުގެ ސަބަބުން، ޑިއުޓީ ނުދައްކައި، ނާޖާއިޒްގޮތުން އެތެރެކުރާ މުދާ މަދުކުރެވޭނެކަމަށެވެ.

24. ރިވައިސްޑް ކިއޯޓޯ ކޮންވެންޝަންގެ ސްޓޭންޑަޑްތަކަށާ، ކަސްޓަމްސް-ބިޒްނަސް ޕާޓްނަރޝިޕް، ޓްރާންސްޕަރަންސީ، އޮޓޯ ޕްރޮސެސިންގ ކޮންޓްރޯލްގެ ސަބަބުން، ޓްރޭޑް އިންފޯސްމަންޓް އިތުރުކުރެވި، ދިވެހިރާއްޖެއަކީ ވާދަވެރި އިޤްތިޞާދަކަށްވުމުގެ ފުރުސަތު ބޮޑުވެގެންދާނެކަމަށެވެ.

25. ވަރލްޑް ބޭންކްއިން ހަދާފައިވާ ސަރވޭތަކުން ދައްކާގޮތުގައި، ޓައިމްރިލީސް އިންޑެކްސްތަކުގެ ކުރިން، އިންޑެކްސްތަކުން ރިޕޯޓްކުރާ ޑޫއިންގ ބިޒްނަސް ރިޕޯޓްގެ ތެރެއިން އެއްކަމަކީ، އެ ފައިލްތަކުގައި ހޯދާ ވަގުތު ބޯޑަރގެ އެސެސްމަންޓްގެ ހުރިހާ ބިޒްނަސްތަކަށް، ކަސްޓަމްސްގެ އެސެސްމަންޓާއި މިންގަނޑުތަކާ ދުނިޔޭގެ އެހެން

ޤައުމުތަކާ އެއްގޮތަށް އެކަށީގެންވާ އޮޓޮމޭޓިކް ސިސްޓަމްތަކަށް، އިންފޯސްމަންޓުގެ ކޮންޕިއުޓަރު އިތުރުކޮށް، އިތުރު

އިންފޯމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީ ކަމުގައި މަގުފަހިވެގެންދާނެއެވެ.

26. ދުނިޔޭގެ ވިޔަފާރިގައި މިހާރު ބޭނުންކުރަމުންދާ "ޖަސްޓް-އިން-ޓައިމް" ސިސްޓަމް ފުރިހަމައަށް ހިންގުމަށްޓަކައި، އެއް ޤައުމުން އަނެއް ޤައުމަށް މުދާ ގެންގޮސް ގެނެސް ހުރުން ފަސޭހަވާން ޒަރޫރީ، ދިވެހިރާއްޖެއިން މި މުޢާހަދާގައި ބައިވެރިވުމުން، ވޯލްޑް ބޭންކުގެ "ޑޫއިންގ ބިޒްނަސް" ފަދަ އިންޑެކްސްތަކުން ކުރިއެރުންތަކެއް ލިބުމަށް މަގުފަހިވެގެންދާނެއިރު، ބޭރުގެ އިންވެސްޓްމަންޓްތައް ހޯދުމަށް އިތުރު ބާރުލިބި މި މުޢާހަދާގައި ބައިވެރިވުން ވެގެންދާނެކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

27. ރިވައިސްޑް ކިއޯޓޯ ކޮންވެންޝަނުގައި، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތާއި އިންސާނުންގެ ދުޅަހެޔޮ ސިއްޙަތު ރައްކާތެރިކަން ބަލަހައްޓަން މިންގަނޑުތަކެއް ހަމަޖެހިފައެވެ. ކަސްޓަމްސްގެ ރިސްކް މެނޭޖްމަންޓަށް ރަނގަޅު ކަސްޓަމްސް ކޮންޓްރޯލް ޕޮއިންޓްތަކުން، އިސްތިސްނާއީ އެއްގޮތަށް އެތެރެކުރާ މުދާ، ފަސޭހައިން އެތެރެކުރުމުގެ ނިޒާމް ޤާއިމުކޮށްދޭ ސިސްޓަމެކެވެ.

28. ރިވައިސްޑް ކިއޯޓޯ ކޮންވެންޝަނުގެ ސަބަބުން، ސްޓޭންޑަޑައިޒް އިންފޯމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީ ޕްރޮސީޖަރުގެ ތެރެއިން، ޤާނޫނާއި ގަވާއިދާ ހިލާފަށް އެތެރެ ނުވަތަ ބޭރުކުރާ ތަކެއްޗާއި މީހުން ދަތުރުކުރުމުން ހުއްޓުވޭނެއެވެ. ކަސްޓަމްސްއާއި ބޭރުގެ ކަމާބެހޭ އެހެން މުއައްސަސާތަކާއި، އާންމު ވިޔަފާރިވެރިންނާއި، އެހެނިހެން ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފަރާތްތަކާ ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބުމާއި، އަދި ސަލާމަތާ ރައްކާތެރިކަމާ ބެހޭ "ސޭފް ފްރޭމްވާރކް އޮފް ސްޓޭންޑަރޑްސް" ގައި ބައިވެރިވުމުގެ ދޮރު ހުޅުވިގެންދާނެއެވެ. އަދި ދުވުމަށް ފެންނަ، ވިސްނައިން ދާއިރާ ކަސްޓަމްސް އިސްލާހުތަކުގެ ސަބަބުން، މުވައްޒަފުންގެ އިންޓެގްރިޓީ ހިފެހެއްޓި، ހުނަރުމަތީގެ ފެންވަރު ރަނގަޅު ކުރެވިގެންދާނެއެވެ.

29. ރިވައިސްޑް ކިއޯޓޯ ކޮންވެންޝަނުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ސަބަބުން، ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން އިތުރު ހަރަދެއް ކުރަން ނުޖެހޭނެކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި އާންމު ވިޔަފާރިވެރިންނާއި މުދާ އިމްޕޯޓްކުރާ ފަރާތްތަކުން އިތުރު ފީއެއް ދައްކަން ނުޖެހޭނެކަމުވެސް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

30. އިންޑިއަން އޯޝަން ކޮންފަރެންސްގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވާ ވަފުދުން، އެބަރީ ސަރުކާރުގެ ޚަރަދުން ދެއްވާފައިވާ ގޮތުން ތަފާސް ބަޔާން، މި މުއާމަލާތުގައި ސަރުކާރުގެ ޚަރަދުގެ މަޖިލިސްގެ ހުށަހެޅުމަށް ދަތުރުކުރުމަށް ދިނުމާ މި މުއާމަލާތުގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވި ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުން ބައިވެރިވި ފަރާތްތަކާއި ފަރާތްތައް ކަނޑައެޅުމަށް ވަނީ ވަކާލާތުކޮށްފައެވެ. އަދި ވަޒީރުގެ މަޖިލީހުގައި މަޝްވަރާކުރެއްވުމަށް، މި މުއާމަލާތުގައި ބައިވެރިވުމަށް ވަޒީރުގެ މަޖިލީހުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ގެ އަރުވާފައިވާ ލަފާ ވަކާލާތުކޮށްފައެވެ.

ހުށަހެޅުން

މި ކޮމިޓީގެ ދިރާސާކުރުމަށްފަހު، ކޮމިޓީން ނިންމާފައިވަނީ، "އިންޑިއަން އޯޝަން ކޮންފަރެންސް" (އައި.އޯ.ސީ) ގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމާއި ގުޅިގެން ސަރުކާރުގެ ދަތުރު ހިނގުމަށް ހޭދަކުރުމަށް އެދިވަޑައިގެން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލައަށް ދަތުރުދިޔުމަށް ވީހާވެސް ނިންމާ، ގަވާއިދުގެ މަޖިލީހުގެ ނިޔަލަށް ފޮނުވުމަށްފަހު ނިންމުމަށް، މި މައްސަލަ މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

ބައްދަލުވުން

05 ޑިސެމްބަރު 2019 ގައި ބޭއްވި މި ކޮމިޓީގެ 01 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި، މި މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކޮމިޓީން ފެށިއިރު، އަންނަނިވި އިދާރާތަކާ ބައްދަލުކުރުން އިތުރަށް މަޝްވަރާކުރުމަށް ނިންމިއެވެ.

1. އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް؛
2. މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން އެފެއާޒް؛
3. މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސް.

10 ޑިސެމްބަރު 2019 ގައި ބޭއްވި މި ކޮމިޓީގެ 02 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި، އިސްތިސްނާއި އިދާރާތަކާ ކޮމިޓީން ބައްދަލުކޮށް މަޝްވަރާކޮށް، އިތުރަށް މި މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން މަޢުލޫމާތު ހޯދުންފަދައެވެ.

މި ބައްދަލުވުމުގައި، މި މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް ނިންމާ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ގޮތެއް ނިންމުމަށްޓަކައި، މި މައްސަލަ މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް ފޮނުވުމާއެކު ކޮމިޓީގައި މަޝްވަރާކުރީއެވެ.

ޖަދުވަލު

1. ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށްފައިވާ މައްސަލަ، ރިޕޯޓުގެ "ޖަދުވަލު-1" ގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައި އެވަނީއެވެ.
2. އަދި މައްސަލަ، ދިރާސާކުރުމަށް ބޭއްވި ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކަށް މެންބަރުން ހާޒިރުވި ނިސްބަތް ... އެނދިވަޑައިގަންނަވާން ޕާޓީގެ ތަފްސީލު ރިޕޯޓުގެ "ޖަދުވަލު-2" ގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައި އެވަނީއެވެ.

ނިންމުން

މި މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމަށްފަހު، 10 ފެބްރުއަރީ 2020 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވި މި ކޮމިޓީގެ 02 ވަނަ ބައްދަލުވުމުން ހާޒިރުވެ ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާގުން، "ރިވައިޒް ކްލައިޑް ކޮންވެންޝަން" (އާރް.ކޭ.ސީ) ގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމާމެދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުން ހޯދުމަށް އެދިވަޑައިގެން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލައަށް ރުހުންދިނުމަށް ފެންނަކަމަށާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ގޮތެއް ނިންމުމަށްޓަކައި، މި މައްސަލަ މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް ފޮނުވުމަށް ފާސްކުރީއެވެ.

ވީމާ، މި ކޮމިޓީން ނިންމި ނިންމުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ފުރިހަމަކަމާއެކު ގޮތެއްގެމަތިން ނިންމަވައިދެއްވުން އެދި މި ރިޕޯޓު ހުށަހަޅަމެވެ.

4-ޖ/19/2020

بسم الله الرحمن الرحيم

21/01/2020

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ	
ބަލައިގަތީ: [illegible]	ރ. ނަންބަރު: 233
ލިބުނު ތާރީޚު: 20.1.20	ގަޑި: 11:40
ޙަވާލުކުރެވުނު ސެކްޝަން: D	
ސެކްޝަނަށް ލިބުނު	

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް، ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދަށް،

ވީދުން ސަލާމަށްފަހު ދަންނަވަމެވެ.

ވޯލްޑް ކަސްޓަމްސް އޯގަނައިޒޭޝަން (ޑަބްލިއުސީއޯ) ގެ މުޢާހަދާއެއް ކަމުގައިވާ "ދަ އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންވެންޝަން އޮން ސިމްޕްލިފިކޭޝަން އެންޑް ހާމަނައިޒޭޝަން އޮފް ކަސްޓަމްސް ޕްރޮސީޖަރސް" ނުވަތަ "ރިވައިޒްޑް ކިއޯޓޯ ކޮންވެންޝަން" (އާރު.ކޭ.ސީ) ގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމާ ގުޅޭގޮތުން 2019 ޑިސެންބަރު 25 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވުނު ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާގައި މަޝްވަރާކުރެއްވުމަށްފަހު، "ރިވައިޒްޑް ކިއޯޓޯ ކޮންވެންޝަން" ގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމަށް ފެނިވަޑައިގެންނެވި ކަމަށް ވަނީ ނިންމަވާފައެވެ.

ދިވެހި ދައުލަތުގެ ނަމުގައި، ވެރިކަން ހިންގާ ފަރާތުން ބައިވެރިވާ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާތަކުގެ މައްޗަށް އަމަލުކުރަންވާނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅައި އެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމަށްފަހު، އެ މަޖިލީހުން ނިންމާ ގޮތެއްގެ މަތިންކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާތީ، "ރިވައިޒްޑް ކިއޯޓޯ ކޮންވެންޝަން" ގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމާ

2/...

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

ފުދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުން ހޯދުމަށްޓަކައި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވައި، އަދި މިއްސަލައާމެދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމެވިގޮތް އަންގަވައިދެއްވުން އެދެމެވެ.

"ރިވައިޓަލް ސިއްޙީ ކޮންފަރެންސް" ގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމާ ގުޅޭގޮތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން ތައްޔާރުކުރައްވާފައިވާ މައުލޫމާތު ކަރުދާހުގެ ކޮޕީ މި ސިޓީއާއެކު އަރިސްކުރަމެވެ.

އިޙްތިރާމް ގަބޫލުކުރައްވާން އެދެމެވެ.

24 ޖުމާދަލްއޫލާ 1441

19 ޖަނަވަރީ 2020

ޚާދިމުކުމް

އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް

މާލެ،

ދިވެހިރާއްޖެ.

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

ހޭގުގެ ޗައިލްޑް ކޮންވެންޝަން (އެޗް.ސީ.ސީ) ގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާ ކަރުދާސް

1- ތަޢާރުފު:

މި ކަރުދާހަކީ، ހޭގު ކޮންފަރެންސް އޯގަނައިޒޭޝަން (އެޗް.ސީ.ސީ.އެޗް)ގެ މުޢާހަދާއެއް ކަމުގައިވާ "ދަ އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންވެންޝަން އޮން ދަ ސިވިލް އޭސްޕެކްޓްސް އޮފް އިންޓަރނޭޝަނަލް ޗައިލްޑް އެބްޑަކްޝަން"، ނުވަތަ "ހޭގުގެ ޗައިލްޑް ކޮންވެންޝަން" (އެޗް.ސީ.ސީ) ގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމަށްޓަކައި، އެކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުން ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާ ކަރުދާހެވެ.

2- މަޖިލީހުގެ ރުހުން ބޭނުންވާ ކަންތައްތައް

"އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންވެންޝަން އޮން ދަ ސިވިލް އޭސްޕެކްޓްސް އޮފް އިންޓަރނޭޝަނަލް ޗައިލްޑް އެބްޑަކްޝަން" ނުވަތަ، "ހޭގުގެ ޗައިލްޑް ކޮންވެންޝަން" (އެޗް.ސީ.ސީ) ގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމާ ދޭތެރޭ ކަނޑައެޅުމުގައި މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު، މި މުޢާހަދާގައި ބައިވެރިވުމަށް ފާސްކުރައްވާ ކަމަށް، ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ލަފާ ދެއްވާފައިވާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ދިވެހި ދައުލަތުގެ ނަމުގައި ފިޔަވަޅު ހިންގާ ގޮތުން ބައިވެރިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާ އަމަލުކުރަންވާނީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅައި، އެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމަށްފަހު، އެ މަޖިލީހުން ނިންމަވާ ގޮތެއްގެ މަތިން ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، މި އެއްބަސްވުމަށް ވަނުމާ ދޭތެރޭ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި މަޝްވަރާކުރެއްވުމަށާއި، މި މުޢާހަދާގައި ބައިވެރިވުމާ ދޭތެރޭ ގޮތެއް ނިންމެވުން.

3- އެގްޒެކެޓިވް ސަމަރީ

ހޭގުގެ ޗައިލްޑް ކޮންވެންޝަންގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމަށްޓަކައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުން ބޭނުންވެއެވެ. މި މުޢާހަދާގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމާ ގުޅޭ ގޮތުން، ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގައި މަޝްވަރާ ކުރެވި، މަޝްވަރާކުރެއްވުމަށްފަހު، މި މުޢާހަދާގައި ބައިވެރިވުމަށް ފާސްކުރައްވާ ކަމަށް، ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ލަފާ

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

ހަރުދަނާކުރުމާއި، އެޖެންސީތަކާ ގުޅުންހުރި ޑޭޓާ ހިއްސާކުރުން ފަދަ ފައިދާތައް، މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވުމުން ދުވަސް
ހާސިލުވާނެ ފައިދާތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނެއެވެ.

4- މުއާހަދާގެ ބެކްގްރައުންޑް:

ވޯލްޑް ކަސްޓަމްސް އޯގަނައިޒޭޝަން (ޑަބްލިއު ސީ އޯ) އަކީ، ކަސްޓަމްސް އިދާރާތަކުގެ އުފެއްދުންތެރިކަމާއި ހިންގުން އިތުރުކުރުން، ކަސްޓަމްސް އުސޫލުތަކާއި މިންގަނޑުތައް އެއްގޮތް ކުރުމުގެ މަގްސަދުގައި، 1952 ވަނަ އަހަރު އުފެއްދުނު ބައިނަލްއަގުވާމީ ޖަމްޢިއްޔާއެކެވެ. މި ޖަމްޢިއްޔާގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވީ، 08 ސެޕްޓެމްބަރ 1995 ގައެވެ.

ކިޔޯޓޯ ކޮންވެންޝަނަކީ، ދުނިޔޭގެ ގައުމުތަކުގެ ކަސްޓަމްސްގެ އުސޫލުތަކާއި، މިންގަނޑުތައް ޕްރޮސެސް އެއްގޮތްކޮށް، ފުރިހަމަކުރުން، ކަސްޓަމްސްގެ ޚިދުމަތް ހަލުއިކުރުމާއެކު ގެނެސް، ވިޔަފާރިއަށް ވީ ފަސޭހަ ޚިދުމަތްފޯރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި އެކުލަވާލާފައިވާ، ވޯލްޑް ކަސްޓަމްސް އޯގަނައިޒޭޝަންގެ މުއާހަދާއެކެވެ.

ރިވައިސްޑް ކިޔޯޓޯ ކޮންވެންޝަން އަކީ، ކިޔޯޓޯ ކޮންވެންޝަނަށް ގެނެވުނު އިސްލާހުތަކެވެ. މި އިސްލާހު ފާސްކުރީ ޖޫން އަހަރު 1999 ގައެވެ. ޑަބްލިއުސީއޯގެ މެމްބަރު 183 ގައުމުގެ ތެރެއިން، ރިވައިސްޑް ކިޔޯޓޯ ކޮންވެންޝަނުގައި، 26 ޑިސެމްބަރ 2019 ގެ ނިޔަލަށް، ޖުމްލަ 120 ގައުމަކުން ވަނީ ބައިވެރިވެފައެވެ.

ވިޔަފާރިއާ ތަރައްޤީވަމުން ދާ ދުނިޔޭގައި ވިޔަފާރި ފަސޭހަކުރުމުގެ މަގްސަދުގައި، ވޯލްޑް ކަސްޓަމްސް އޯގަނައިޒޭޝަނުން ތަފާތު މުއާހަދާތަކާއި، އުސޫލުތައް ތަޢާރަފުކުރުމުގެ އިތުރުން، އިންސާފުވެރި ފުރުސަތުތައް ގާއިމުކުރުމާއި، ތަޖުރިބާ ހިއްސާކުރުމުގައި ފަންނީ އެހީތެރިކަން، މެމްބަރު ގައުމުތަކަށް ފޯރުކޮށްދެއްވައި ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގަމުން ގެންދައެވެ. މިގޮތުން، އިމްޕޯޓް އަދި އެކްސްޕޯޓް މުދާ ކްލެސިފައިކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ، ޑަބްލިއުސީއޯގެ މުއާހަދާ ކަމަށްވާ "ދަ އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންވެންޝަން އޮން ދަ ހާމަނައިޒްޑް ކޮމޮޑިޓީ ޑިސްކްރިޕްޝަން އެންޑް ކޯޑިންގ ސިސްޓަމް" ނުވަތަ "ހާމަނައިޒްޑް ސިސްޓަމް" (އެޗް.އެސް) ގައި، 03 ޖުލައި 2000 ގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވެ، އެހެން ގައުމުތަކާ އެއްގޮތަށް، އިމްޕޯޓް އަދި އެކްސްޕޯޓް މުދާ ކްލެސިފައިކުރުމުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގައިވެސް މި ނިޒާމް ބޭނުންކުރަމުން ގެންދެވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، ވެލުއޭޝަން އެގްރީމަންޓްގެ ދަށުން، ޑަބްލިއުޓީއޯގެ ކަސްޓަމްސްގެ ވެލުއޭޝަނުގައި ބައިނަލްއަގުވާމީ، ޑަބްލިއުސީއޯގެ ފަރާތުން ދިނުމަށް އެހީތެރިކަން ލިބިފައިވެއެވެ.

ރިވައިސްޑް ކިޔޯޓޯ ކޮންވެންޝަނަކީ، ކަސްޓަމްސް ޕްރޮސީޖަރ ޚިދުމަތްތަކުގެ މަޢިޔާރު އަސާސީތަކާއި ސްޓޭންޑަރޑްތައް ބަޔާންކޮށްދޭ ޑަބްލިއުސީއޯގެ މުއާހަދާއެވެ. ރިވައިސްޑް ކިޔޯޓޯ ކޮންވެންޝަނުގެ މަގްސަދަކީ، ދުނިޔޭގެ ގައުމުތަކުގެ ކަސްޓަމްސްތަކުގެ އުސޫލުތަކާއި މިންގަނޑުތައް އެއްގޮތްކޮށް، ފުރިހަމަކުރުން، ކަސްޓަމްސްގެ ޚިދުމަތް ހަލުއިކުރުމާއި ގެނެސް، ވިޔަފާރިއަށް ވީ ފަސޭހަ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމެވެ.

ގެސްޓްހައުސްއިން އަންތްރަޕްރެނަރުން ޒުވާނުން، ދިރާސާގެ ވިޔަފާރީގެ 70% ހިއްސާ ރާއްޖޭގެ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ފަހުމުކޮށްގެ ބޭނުމަކީ. މި ސަރުކާރުގެ ފަހުމުތަކުގެ ތަރުއިން އިންޑިއާ، ޗައިނާއާއި، ސްރީލަންކާ، ބަންގްލަދޭޝް، ނޭޕާލް އަދި ބޫޓާން އަދި އާރުކިޓެކްޓް ކޮންޓްރެކްޓަރުން ފާހަގަކުރެވޭ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަސްޓަމްސް ޑޭޓާއަށް، އެ ޑޭޓާއެއް ދަށުން ހަރުފަށް ކަސްޓަމްސް އާންމު ފަހުމުތަށް އުސޫލުތައް، ޖުމްލަ ޒުވާނުންގެ ދިރާސާތަކުން ބައިބަޔަށް ކުރެވިފައިވާ އާދައިގެ އަސާސީތަކުގެ އުފެއްދުމާ ޒުވާނުގެ މަސައްކަތް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

5- މަސައްކަތުގެ މައިގަނޑު

ދިވެހިސަރުކާރު ކޮންފިޔުޓަރު ކަސްޓަމްސް ފިނޭންސް ހިދުމަތްތަކުގެ މައިގަނޑު އަސާސީތައް ސްޓޭޓަސްގެ ބޭނުންކުރަ ގެސްޓްހައުސްގެ މުއާމަލާތް. މި މުއާމަލާތު މަޤްސަދަކީ، ދަތުރު ފަހުމުތަކުގެ ކަސްޓަމްސްތަކުގެ އުސޫލުތައް މިންގަނޑުތައް ވިޔަފާރި އެއްގޮތްކުރުމާ، ޚިދުމަތްދޭ ކަސްޓަމްސްގެ ކޮންޓްރޯލް ހަރުދަނާކުރުން ޒުވާނުގެ މަތިން ވިޔަފާރިއަށް ވިޔަފާރި ބޭނުން ޚިދުމަތް ކޮށްދިނުމެވެ.

<u>ދިވެހިސަރުކާރު ކޮންފިޔުޓަރުގެ މައިގަނޑު އަސާސީތައް ބިނާކުރުމަށް ތިރީގައި ބަޔާންކުރާ އަސާސީތަކުގެ މައްސަލަ.</u>

(ހ) ޓްރާންސްފޯރމޭޝަން އަދި ޑިޖިޓަލް ކަވަރޭޖް ދިއުމަ ކުރުމަށް

(ށ) ކަސްޓަމްސް ސޮފްޓްވެއަރ ހިދުމަތް ކުރުމަށް ސިވިލް ސަރވިސް ކުރުމުގެ މައްސަލަ

(ނ) އިންޓަރނެޝަނަލް ޓްރޭޑިންގ، ވިޔަ ބަޔަކު ބޭނުން ކުރުމުގެ މައްސަލަ

(ރ) ކަސްޓަމްސް ކޮންޓްރޯލް ޑޭޓާބޭސް ކޮންޓްރޯލްކުރުން ޑޭޓާބޭސްކުރުން

(ބ) ޕްރޮސެސް އެސެސްމަންޓްގެ ރިސްކް މެނޭޖްމަންޓް ހަރުދަނާކުރުން

(ޅ) ދިވެހި ޖަމާޢަތްތަކާއި އެހެނިހެން ބައިނަލްއަގުވާމީ ޖަމާޢަތްތަކާ ބައްދަލުކުރުން

(ކ) ވިޔަފާރިވެރިން އަދި ޒުވާނުން އިތުރު ކުރުމަށް

<u>ދިވެހިސަރުކާރު ކޮންފިޔުޓަރުގެ (ސަރުކާރު) އުފެއްދުމުގެ ބޭނުން:</u>

ސަރުކާރު ބިނާކުރުމަށް، 2 އަހަރުދުވަސް ކުރުމުގެ މައްސަލައެވެ. އަދި ޓެކްނިކަލް އެހީތެރިކަމާއި ސަޕޯޓަށް އެހެނިހެން އެހީތެރިކަން. ޓެކްނިކަލް އެހީތެރިކަމުގެ ގޮތުން، ކަސްޓަމްސްގެ މައިގަނޑު މަސައްކަތްތަކަށް ފުރިހަމަ ސަޕޯޓް ދޭނެއެވެ. އޭގެތެރޭގައި، ކަސްޓަމްސް ކޮމިޝަނަރ، ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް، ވިޔަފާރިވެރިންނާއި އާންމު ފަރާތްތައް، އަދި ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރުގެ ދިވެހި ޖަމާޢަތްތަކާއި، އިންޖީނިއަރުން ކޮންސަލްޓޭޝަން ކޮމިޓީތަކާއި، ދަތުރު ފަހުމުތަކުގެ ކަސްޓަމްސް ތަކެތި އެއްބަސްވުން ފުރިހަމަކުރުމާއި، އިންޓަރނޭޝަނަލް ބެސްޓް ޕްރެކްޓިސް ވިޔަފާރި ތަރައްގީ ކުރުމަށް ބޭނުންކުރުމަށް ހިމެނެއެވެ.

ސަރުކާރުގައި ބައިވެރިވުމަށް، ޓެކްނިކަލް އެހީތެރިކަމުގައި ހިމެނޭ އެއްގޮތަށް ކަސްޓަމްސް، އަދި ވިޔަފާރިވެރިންނަށް ދިނުމަށް ފުރުޞަތު ތަރައްގީ ކުރުމަށް ބޭނުންކުރެވޭނެއެވެ. ޓެކްނިކަލް އެހީތެރިކަން ފުރުޞަތު ތަރައްގީ ކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ، ކަސްޓަމްސް ޑޭޓާއަށް

ގަވާއިދު އަދި އުސޫލުތަކަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ގެނައުމަށް، މުއާމަލާތުގައި ބައިވެރިވާ ދުވަހުން ފެށިގެން ތިން އަހަރު ދުވަހާ 5 އަހަރު ދުވަހާ ދެމެދުގެ އިންތިޤާލީ މުއްދަތެއް ދީފައެވެ. މިގޮތުން، ޖެންޑަރ އެންޓިޓީގެ ސްޓޭންޑަރޑްތައް ތަންފީޒުކުރުމަށް 3 އަހަރުދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ދީފައިވާ، ޕްރޮސެސިންގ ސްޓޭންޑަރޑްތައް ތަންފީޒުކުރުމަށް 5 އަހަރުދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ދީގެންދާނެއެވެ.

ސެކިއުރިޓީ އެންޓިޓީގައި ހިމެނޭ، ކަސްޓަމަރުސްއާ ގުޅުންހުރި އެހެނިހެން ސްޓޭންޑަރޑްތަކެވެ. މިގޮތުގައި ވެއަރހައުސިންގ އާއި، ފްރީ ޒޯނު ޖެންސީތަ، ވަގުތީ އިމްޕޯޓް ކުރުމާ މުދަލުގެ އޮރިޖިން ފަދަ ކަންތައްތައް ހިމެނެއެވެ. ޖެންޑަރ އެންޓިޓީއާ ހިލާފަށް، ސެކިއުރިޓީ އެންޓިޓީގައި ހިމެނޭ ސްޓޭންޑަރޑްތައް، އެ ގައުމަކަށް ބޭނުންވާ މިންވަރަކަށް އެކަނި ހިމެނުމުގެ ފުރުސަތު އޮވެއެވެ.

އާރޓިކަލްގައި ބައިވެރިވާ އަދަދު ކުރުމަށްފަހު، ދިވެހިރާއްޖެއިން މަސައްކަތް މި ކުރަނީ، ޖެންޑަރ އެންޓިޓީގައި ހިމެނޭ ކަންކަން ތަންފީޒު ކުރުމަށެވެ. އަދި މި ކުރުދުވަސްވަރު ހަރަކާތެއް މިވަނީ، ޖެންޑަރ އެންޓިޓީގައި ހިމެނޭ ކަންކަން ކުރުމާބެހޭ ގޮތުންނެވެ.

6- އާރޓިކަލްގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމުން ކުރާނެ ފައިދާ

(ހ) ބައިނަލްއަޤްވާމީ ސްޓޭޓަސް ލިބުން

އާރޓިކަލްގައި ބައިވެރިވުމުން އެ ގައުމަކީ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ކަސްޓަމްސް ސްޓޭންޑަރޑްތައް ޤަބޫލުކުރާ ގައުމެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަންނާނެއެވެ. ރިވައިސްޑް ކިއޯޓޯ ކޮންވެންޝަނަކީ، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ބޭސިކް ޑޮކިއުމަންޓެއް ގޮތުގައި ނަގާފައިވާ މިންގަނޑެއް ކަމުގައިވާއިރު، މި މުއާމަލާތުގައި ސޮއިކުރުމުގެ ސަބަބުން، ދާއިރާގެ ކަސްޓަމްސްގެ އުސޫލުތަކާއި ވިޔަފާރި ހަރަކާތްތަކާއި، އެހެން ގައުމުތަކާއިއެކު ބޭނުންކުރާ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތްކުރެވޭނެއެވެ. މި މުއާމަލާތުގައި ބައިވެރިވުމުން، ވޯލްޑް ކަސްޓަމްސް އޯގަނައިޒޭޝަނުން އެހީތެރިކަން، ކަމާބެހޭ މިންގަނޑުތަކާއި ސްޓޭންޑަރޑްތައް ކަށަވަރުކުރުމުގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ޖަލްސާތަކުގައި، ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުސަތު ހާޒިރުވާން ލިބޭނެއެވެ.

(ށ) ފަންނީ ޓެކްނިކަލް ބިނާކުރުމުގެ ފުރުސަތު އިތުރުވުން

އާރޓިކަލްގައި ބައިވެރިވުމަށް ނިންމާފައިވާ ޑިވެލޮޕިންގ ގައުމުތަކުންނަށް، އެ ގައުމުތަކުގެ ޓެކްނިކަލް އިތުރުކުރުމަށް ޑިވެލޮޕްމަންޓް، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމާޢަތްތަކުންނާއި އެހީތެރިވެދޭ އެހެން ގައުމުތަކުން އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ފުރުސަތު ބޭނުންކުރެވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، އާރޓިކަލްގެ ކޮންޓްރިބިއުޓަރސް ފާމުލާ، ކަސްޓަމްސްގެ ތަރައްޤީއާ ގުޅޭ ޕްރޮގްރާމްތަކާއި ކަސްޓަމްސްގެ އުސޫލުތަކާއި، އެކުލެވޭ ތަޢާރުފުކުރުމުގެ ފުރުސަތު ލިބިގެންދެއެވެ.

(ސ) މުޅި އަވަށް ކުލިއަރު ކުރުވި، ވިޔަފާރީގެ ހަރަދު ކުޑަވެގެން ދިޔުން

އާބާދީގެ ވިޔަފާރިތަކުގެ ބޮޑުބައި، އަދި ބޮޑެތި ވިޔަފާރިތައް، ފަހު ދުވަސްތަކުގައި ބަނދަރުކުރާގައި، ރިސޯޓް ވެންޑަރުންގެ ވިޔަފާރިތަކާއި، ޕްރީ-އެރައިވަލް އިންފޮމޭޝަން ވަރަށް ބޮޑަށް ބޭނުންކުރާ ސަބަބުން، ކަސްޓަމްސްއިން މުޅި ކުލިއަރެންސްގެ ވަގުތު ކުޑަވެގެން ދާނެއެވެ.

އަވަށް މުޅި ކުލިއަރު ކުރުމުގައި ކަސްޓަމްސްއޮފީހާއި ވިޔަފާރިވެރިންނަށް އިންތިޒާމަށް ފައިދާވާނެ ކަމެކެވެ. އަވަށް މުޅި ކުލިއަރު ކުރުމުން، ކަސްޓަމްސްގެ އިދާރާއިން ގިނަ އަދަދެއްގެ ޑޮކިއުމަންޓްތައް ޗެކްކޮށް ކުރުވި، ކުލިއަރު ކުރުވިގެންދާނެއެވެ. އަވަށް މުޅި ކުލިއަރުކުރުމުގެ މަސައްކަތުން، ކަސްޓަމްސްގެ ޕްރޮސެސްތައް ހިފައިގަތުމުގެ ވަގުތު ކުރުކުރެވި، މުދާތަކުގެ ޑިކްލެރޭޝަން ނިންމުމުގެ ގޮތުން އަވަސްވެގެންދާނެއެވެ. އަދި ކަސްޓަމްސްގެ ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކުރާ، ރިސޯޓް ބޭރުން މުދަލަށް އިތުރު ސަބަބުތަކެއް ނުވެ، ވަގުތު އަދި ބަނދަރުތެރޭގެ ވިޔަފާރިތަކާއި ވިޔަފާރިތައް ފުރުޞަތު، އިތުރު ފުރުސަތުތަކެއް ދޭނެ ހުރިހާ ގޮތަކަށް ފައިދާވެއެވެ.

(ށ) ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ އިތުރުވުން

ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ ހިފެހެއްޓުމުގައި، ކަސްޓަމްސްގެ މައިގަނޑު އެއް ރޯލެވެ. އާބާދީގެ ވިންގަސްޓުތަކަށް އަމަލުކުރުމުން، ދައުލަތަށް ލިބެންޖެހޭ އާމްދަނީ ހިފެހެއްޓުމުގެ މަސައްކަތް އިތުރަށް ހަރުދަނާވެގެން ދާނެއެވެ.

އަވަށް މުޅި ކުލިއަރު ކުރުވި، ވިޔަފާރީގެ ހަރަދު ކުޑަވީ، ކަސްޓަމްސްގެ ޕްރޮސެސްތައް ސިމްޕްލިފައި ވެގެންދިޔުމުން، މުޅި ކުލިއަރުކުރުމަށް ހޭދަވާ ވަގުތު ކުޑަވީ، ބަނދަރުގައި ބޭތި މުޅި އަވަށް ކުލިއަރުވެގެން ދާނެއެވެ. މިގޮތުން، އަވަށް މުޅި ބޭރުގެ، ކުލިއަރުކުރުމަށް މަގުފަހިވެ، ވިސް މުޅި އެކްސްޕޯޓުކުރުމަށް ވަސީލަތްތަކާއި، އާމްދަނީގެ ޑޭޓާގައި ލިބޭ ފައިސާ ވިސްނުމުގެ ދާއިރާ ބޮޑުވެއެވެ. އަދި ޖީއެސްޓީ ފުރިހަމަކޮށް ހަރުދަނާވެ، ކަސްޓަމްސް ކޮންޓްރޯލް އިތުރުވުމުގެ ސަބަބުން، ޒުވާނުން ނިދާތަކާއި، އާދަޔާ ޚިލާފު އޭޖެންޓުކުރުމާ މުޅި މަދުކުރެވޭނެއެވެ.

(ބ) ފޯރިން ޑައިރެކްޓް އިންވެސްޓްމަންޓް އިތުރުވުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީގެ ފުރުޞަތު އިތުރުވުން

އާބާދީގެ ސްޓޭންޑަރޑް ކަމަށް، ކަސްޓަމްސް-ބިޒްނަސް ޕާޓްނަރޝިޕް، ޓްރާންސްޕެރެންސީ، އެޕީލް ޕްރޮސީޖަރ ފަދަ ކަންކަމުގެ ސަބަބުން، ފޯރިން އިންވެސްޓްމަންޓް އިތުރުކުރުވި، ދިވެހިރާއްޖެއަށް ފައިދާ އިޤްތިޞާދީ ކަންކަން ފުރުގެ ފުރުސަތު ބޮޑުވެގެން ދާނެއެވެ.

ވަރަށް ބޮޑުކުރިން ހުރިހާ ސަރަޙައްދެއް ދައުލަތްތަކުގައި، ޤައުމީ އިންވެސްޓް ކުރުމުގެ ކުރިން، އިންވެސްޓަރުން ރާއްޖޭގެ މުހިންމު ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން އެއްކަމަކީ، އެ ޤައުމެއްގައި ހުރިހާ ކަމެއް ފަސޭހަ ބޭރުގެ އެސެސްމަންޓް ހޯދުމެވެ. ކަސްޓަމްސްގެ އެސެސްމަންޓާއި މިންގަނޑުތަކަކީ ދިރާސާގެ އެހެން ޤައުމުތަކާ އެއްގޮތަށް އެކަށައަޅައިގެން އެސެސްމަންޓްގެ، އިންވެސްޓަރުންގެ ކޮންފިޑެންސް އިތުރުވެ، އިތުރު އިންވެސްޓްމަންޓްތައް އައުމަށް މަގުފަހިވެގެން ކަމަށް ބެލެވެއެވެ.

ދިރިއުޅޭ ވިޔާފާރީގައި މިހާރު ބޭނުންކުރަމުންދާ ޖަސްޓް-އިން-ޓައިމް ސިސްޓަމް ފުރިހަމައަށް ހިންގުމަށްޓަކައި، އެއް ފަހަރުން އަނެއް ފަހަރަށް މުދާ ގެންގޮސް ގެނައުން ފަސޭހަވާނެ ޖާގައެވެ. ދިވެހިރާއްޖެއިން މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވުމުން، ވޯލްޑް ބޭންކުގެ "ޑުއިންގ ބިޒްނަސް" ފަދަ އިންޑެކްސްތަކުގެ ތެރޭން ކުރިއެރުންތަކެއް ލިބުމަށް މަގުފަހިވެގެންދާއިރު، ބޭރުގެ އިންވެސްޓްމަންޓްތައް ހޯދުމަށް އިތުރު ބާރެއް މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވުން ވެގެންދާނެއެވެ.

(ށ) އެހެނިހެން ގައުމު ގުޅުން ލިބޭ ފައިދާ

އާސިޔާގައި، ދުނިޔޭގެ ސަގާފަތާއި އިންސާނުންގެ ދިރިއުޅުން ސިޔާސީ ރައްކާތެރިކަން ބަދަހިކުރުމަށް ޗައިނާގެ ސަރުކާރުން ހުށަހަޅުއްވައެވެ. ކޮންޓިނެންޓުގެ ތިން ބައި ގުޅުވައިދޭ ރޯޑް ބޭސިކް ދެމެދުގައި ކޮންޓިނެންޓް ކަނޑުތައް، އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއްބަސްވެ އެކުލަވާލާފައިވާ މުދާ، ފަސޭހައިން އެކުލަވާލެވޭ ނިޒާމް ގޯއްޓާއި ކޮންޓެއިނަރު ސިސްޓަމްތައް.

މި މުއާހަދާގެ ސަބަބުން، ސައުތު އޭޝިއާގެ އިންޑަސްޓްރިއަލް ޖީއޯޕޮލިޓިކަލް ޕޮޒިޝަނުގެ ރައްކާތެރިކަމުގެ ތެރެއިން، ފާއިދާ ލިބިދާނެ ހުރިހާ ފަރާތަކަށް އެއްބަސް ދުވަސް ބޭރު ކުރެވޭ ތަކެއްޗާއި ހަމައެކަނި ދިރިއުޅުމަށް އެދިލެއްވެއެވެ. ކޮމްޕިއުޓަރ ބޭރުގެ ކަމުދާ މީހުން މަޢުލޫމާތަކާއި، އާންމު ވިޔާފާރިވެރިންނާއި، އެހެނިހެން ބައިނަލްއަގުވާމީ ފަރާތްތަކާ ގުޅިގެން މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ފުރުސަތު ލިބޭނެއެވެ. އަދި ސަގާފަތާއި ރައްކާތެރިކަމާ ބެހޭ "ސޯޝަލް ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ސްޓޭންޑަޑްސް" ގައި ބައިވެރިވުމުގެ ދާއިރާ ހުޅުވިއްޖެއެވެ.

މީގެ އިތުރުން، ދަތުރު ފަތުރު، ފަސޭހައިން ކުރެވޭ ކޮންޓެއިނަރު އިންޓަރނޭޝަނަލް ސަބަބުން، މުވާސަލާތުގެ އިންޖިނިއަރިންގ ހިފެހެއްޓި، ހުރިހާ ފަރާތެއް ތަރައްގީވެ ކުރިއަށްދާނެއެވެ.

7- މުއާހަދާ ގުޅިގެން މަޝްވަރާކުރުމުގެ ހަމަ ރަސްމީ ފަރާތްތައް

މި ކަންތައްތަކާއި ބައިނަލްއަގުވާމީ މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވުމާ ގުޅޭ ގޮތުން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެކުލަވާލައްވާފައިވާ ނެޝަނަލް ޖީއޯ ފިސިކަލް ކޮމިޓީގައި މަޝްވަރާ ކުރެވުނެވެ. އަދި މިފަދަ މުއާހަދާއެއްގައި ބައިވެރިވުމުގެ ސަބަބުން، މުދާ އެތެރެކުރާ ފަރާތްތަކުން އިތުރު ފީއެއް ދައްކަންޖެހޭނެ ކަމެއް، ނުވަތަ ނިޒާމުގެ ބަދަލުތަކެއް ގެނައުމަށް ޖެހޭކަމެއް، މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސާރވިސް ކުރުމުން މަޝްވަރާކުރެވުނު ތަނުގައި، މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސާރވިސް އިން ވިދާޅުވީ، ރިޕަބްލިކަން ޕާޓީ ކޮންސަލްޓެންޓް އަދި ކޮމަރޝަލް ވިޔާފާރިކުރާ ފަރާތްތަކަށް، ފަރާތް ޖީއޯ ސިޔާސީ ރައްކާތެރިކަމާ ޚިލާފުވާ ކަމެއް ނެތްކަމަށް، ވީމާ، އިތުރު ފަރާތްތަކާ ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ނެތްކަމަށް، މުދާ އިތުރު ފީއެއް ދައްކަން ނުޖެހޭ ކަމަށެވެ.

ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ މިނިސްޓްރީތަކުގެ ޖެނެރަލް ޑިޕާޓް ޓްރާންސްޕޯޓް ކޯޕަރޭޝަން ފޮރެސްޓްރީ ބޯޑާއި، ރިޕަބްލިކް ޕާޓީ ކޮންސަލްޓަންޓް ދެކޭ ގޮތުން ހުރި ކަންތައްތައް ކޮމްޕެނީތަކުން ހުށަހެޅުމަށްޓަކައި، ޖެނެރަލް ޑިޕާޓް ސަރުކާރުގެ މަރުކަޒު ފޯރަމްސް ފަރާތު ބައްދަލުވެއެވެ. އަދި މި ފޯރަމްގައި އެކި މިނިސްޓްރީތަކުން ހުށަހެޅި ކަންތައްތަކާއި ފިކުރު، ޖީއޯ ފިސިކަލް ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމުގައި ހުށަހެޅި މަޝްވަރާތަކުން، ކޮމިޓީގެ ފިކުރުތަކުގެ ވަރު މިކަމުގައި ހާމަވެއެވެ.

ފޯރަމްގައި ބައިވެރިވި ފަރާތްތަކުން ހުށަހެޅި ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި:

1. ޕޮލިސް ޑިޕާޓްމަންޓުން ހުށަހަޅަންޖެހޭ ވަގުތު ކަނޑައަޅާފައިނުވުން، ކަމާބެހޭ އެޖެންސީތަކާ މަޝްވަރާކޮށްގެން ހުށަހެޅުމަށް.
2. ޕޮލިސް ޑިޕާޓްމަންޓުން ހުށަހަޅަން އިތުރު ވަގުތު ދޭނަމަ، މިދާ ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކުން ސްޓޭޓްމަންޓެއް ތައްޔާރު ކުރުމަށް ދެވިދާނެ ކަމަށް.
3. ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކުން، އެއް ވަގުތެއްގައި އެއްކޮށް ބަލައި ފާސްކުރެވޭނެ ހަމަތައްތަކެއް، އެކަން ކުރެވޭ ގޮތަށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް.
4. ރިސޯޓް ޑެވެލޮޕްމަންޓް ސިސްޓަމާއި ގުޅުންހުރިހާ، އެހެން މުއައްސަސާތަކުގެ ބައިވެރިވުން އޮތުން މުހިންމު ކަމަށް.
5. އިންވައިރަމަންޓް ޕްރޮޓެކްޝަންގެ ބޯޑުތަކުން، ކޯޓަށް ބަދަލުކުރުމުން، ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކުގެ ވަސީލަތްތައް އަޅާޕެއްކާ ދީނުމުގެ، އެކަމަށް ހަރަދުވާނެ ހިސާބާއި އެކަމަށް ސަމާލުވުމަށް.

ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވި ފަރާތްތަކުން ހުށަހެޅި ކަންތައްތައް ބެލުމަށް ފަހު، އަދި ސިޔާސީ ގޮތުން ބައްދަލުވުމުގައި ވާހަކަ ދެކެވުނު ނުކުތާތަކަށް ބަލައިފައެވެ. މި ބައްދަލުވުމުން ހުށަހެޅުނު ކަންތައްތަކާއި، އެ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ކަމަށްވާން ދެކެވުނު ވާހަކަތަކާއި ގުޅިގެން ވަކިވަކިން ބަލާ، މި ކަރަދާހުގެ 1 ގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައިވާނެއެވެ. އަދި ކަނޑައެޅުނު ގޮތުގެ އިންތިޚާބުގެ ބޭނުމަށް ކުރެވޭ ހަރަދުތަކުގައި، ގާތްގަނޑަކަށް 121 މިލިއަނެއްހާ ރުފިޔާ، ކަމަށްވެގެންދާ ގޮތުގައި އެއްފަހަރު ބަލާނެ، މުއައްސަސާތަކުން ފާހަގަކުރި ނުކުތާ، ޕޮލިސް ޑިޕާޓްމަންޓުން ހުށަހަޅަން ވަގުތު ކަނޑައަޅުއްވާ މުއައްސަސާ ގުޅިގެން، މިދާ ބަލަހައްޓާ ރިސޯޓް ޑެވެލޮޕްމަންޓް ސިސްޓަމް ގުޅުންހުރި މުއައްސަސާތަކުގެ ވަޒީފާ މަޝްވަރާ ހިމެނޭ ގޮތަށް، ކަމާ ގުޅޭ އިންތިޒާމުތައް ހަމަޖެއްސުމަށް އެ ފަރާތްތަކުން އަދި ވަކިކުރެވިދާނެއެވެ. އަދި މިކަންކަން މިގޮތަށް ކުރިއަށްގެންދާން ކަމަށް ކަމުގެ ބައްދަލުވުން އިން ވިދާޅުވެފައެވެ.

8- ޖޫރީގެ ފަސިލިޓީސްތަކަށް ޕްރޮޖެކްޓް ދެއްކުން

މި ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވާ ގޮތެއް ގޮތުން، ޖޫރީގެ ފަސިލިޓީސްތަކަށް ޕްރޮޖެކްޓްގައި މަޝްވަރާ ކުރެވިފައެވެ. އެ ޕްރޮޖެކްޓް ދެއްކުމަށް، މި ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވާ ގޮތުން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީހުން ފޮނުއްވި ސިޓީގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ފޯރަމްގެ، ކަމަށްވުން އިންތިޒާމުކޮށް މި ބައްދަލުވުމުގައި މަޝްވަރާ، ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކުގެ ބޭނުންކުރާ ލިޔެކިޔުމުގެ ޚިދުމަތްތައް މަޝްވަރާ ކުރުމަށް، އެކަމަށް މުއައްސަސާތަކުން އިއުތިރާޒު ނުކުރެވޭ، ބޭނުންވާ ބައްދަލުވުމުގައި، ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން، އަދި ސިފައިން ދެކެވުނު ކަމަށްވުން ތަފާސީލު އެއްވުމުން، މި ބައްދަލުވުމުގެ ކަންކަން، މި އެނގޭ އަދަދަކުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް ހުށަހަޅައި މަޝްވަރާކުރުން، އުޅަނދު ޖެހިފައިވާ އޮފީސް ދެއްކި ގޮސް ފޮނުވި އެއްގޮތަށް ގޮތުގެ މަތިން، މި ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވުމަށް ދަރުން ހުށަހެޅި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހުށަހެޅުމަށް ފޮނުވި ކަމަށެވެ.

-9 އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮޕީނިއަން ދެއްވި ގޮތް

މި މުއައްސަސާއި ބައިވެރިވުމާ ގުޅޭ ގޮތުން އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮޕީނިއަންގެ ތަފްޞީލުތަކަށް އެދުމުން، އެ އޮޕީނިއަން ފޮނުއްވީ ގޮތް ދެއްވާފައިވަނީ، މި މުއައްސަސާއި ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޢުލޫމާތު ހުށަހަޅައި މަޢުލޫމާތު ދެއްވައިދިނަމަ، މި މުއައްސަސާއި ބައިވެރިވާ ސަރުކާރުގެ ދެރު އިއުތިރާޒްކުރާނެ ތިއްބެ ނުވެވޭކަމަށެވެ. އަދި ދިވެހި ދައުލަތުން ބައިވެރިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުއައްސަސާތަކުގެ މެންބަރުކަމުގެ ރައްޔިތުންނަށް ލިބިދޭނެ ފައިދާތަކުގެ ރިޕޯޓު ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ގާނޫނު އަސާސީގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވާތީ، ރިޕޯޓުތަކާ މުއައްސަސާއި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ފުރިހަމައަށް ތަންފީޒު ކުރެވޭނީ، ކަމާބެހޭ ފާރަވެރިކަމާ އިސްތިރާތީޖީގެ ކަމަށް ފެންނަ ކަމަށެވެ.

އަދި ދަންނަވަމެވެ. މި މުއައްސަސާއި ބައިވެރިވުމާ ގުޅޭ ގޮތުން އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮޕީނިއަން ގޮތް ހާމަކުރައްވައި، ކުރީ ސަރުކާރުގައި ކަމަށްވާތީ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސޯލިހު ވެރިކަމަށް ވަޑައިގަތުމާ ގުޅިގެން، މި މުއައްސަސާއި ސަރުކާރު ގުޅޭ ގޮތުން، އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮޕީނިއަން ރަނގަޅުކޮށް އަލުން ވަނީ ހާމަކުރައްވާފައެވެ.

މިގޮތުން، އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮޕީނިއަން ގޮތް ދެއްވާފައިވަނީ، އެ މުއައްސަސާއި ބައިވެރިވުމާ ގުޅޭ ގޮތުން، ކުރިން އެ އޮޕީނިއަން ދެއްވާފައިވާ ގޮތާ އެއްގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށެވެ.

މި މުއައްސަސާއި ބައިވެރިވެފައިވާ، މުއައްސަސާގެ ޖެނެރަލް އެސެމްބްލީގެ 121 ސްޓޭޓްތަކުގެ އަށް ދިވެހިރާއްޖެއިން އަމަލުކުރަން ފެށުމާއެކު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފާރަވެރިކަމާއި މަސްއޫލިއްޔަތު އަދި އެކިއެކި އުސޫލުތަކުގެ މިކަންކަން ހިމެނިފައިވާ މިންވަރު ބެލުމުގެ ކަމާއި، ޑިސްޓިރިކްޓް ޖުޑީޝަރީ ބޯޑުގެ (އޭޖީ) ގެ އެހީއާއެކު، ކަމާބެހޭ މާލިއްޔަތުގެ ގޮތުގެ މަތިން، ގޮތް އެންޑިސިޓް އެއް، 2016 ވަނަ އަހަރު ފެބުރުއަރީ މަހު، ކަސްޓަމްސް ރިސާރޗެއްގެ ހެދުމައިވާކަން ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

މި ގޮތް އެންޑިސިޓް އިން ދައްކާދޭގޮތުގައި، ކަސްޓަމްސްގެ ފާރަވެރި ގޮތާއި ދޫކުރުމުގެ ފާލިހާއިން، ހުރިހާ ސިފައެއް 66.6% އަށް ރަސްމިއްޔާތުގައި، ބާކީ 33.4% ގެ ބޭނުމަށް، ދޫކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ގެނޭ އިސްތިރާތީޖީ ރައްޔިތުން ކުރެވުން ހުރިކަން ފާހަގަކޮށްފައެވެ. މިގޮތުން، ފާރަވެރި ދޫކުރުމުގެ ގޮތްތަކަށް އިސްލާހުތަށް ގެނައުމާ ކުރުމުގެ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ގޮތަށް ވަނީ ދީފައެވެ.

-10 އެކިއެކި ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި މިންވަރު

• ބަޖެޓަށް ކުރާނެ އަސަރު:

މި މުއައްސަސާއި ބައިވެރިވުމުގެ ސަބަބުން، ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން އިތުރު ޚަރަދެއް ކުރަންޖެހޭނެ ކަމަކަށް ނުދެކެމެވެ. އަދި އެންމެ ފަހުގެ ދެ އިޖުތިމާޢަށް ފަރާތްތަކުން އިތުރު ފިޔާއި ދައްކަން ނުޖެހޭނެއެވެ.

• ފާރަވެރި ގޮތުން ކުރާނެ އަސަރު:

މި މުއައްސަސާގެ ޖެނެރަލް އެސެމްބްލީގެ 121 ސްޓޭޓްތަކުގެ ތެރޭގައި ރާއްޖޭގެ ފާރަވެރި، ދޫކުރުން އަދި މަސްއޫލިއްޔަތުގައި ހިމެނިގެން ހުރި ކަންކަން ކަށަވަރުކޮށްފައެވެ. މީގެ ތެރެއިން، 72 ސްޓޭޓްތަކުގައި ދިރާސާކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ

ކަސްޓަމްސް ޤާނޫނު ނުވަތަ ކަސްޓަމްސްގެ އާންމު ގަވާއިދު ނުވަތަ ކަމާބެހޭ ކަސްޓަމްސްގެ އުސޫލުތަކުގައި ހިމެނިފައިވާ ކަންތައްތަކެވެ. އަދި، ބާބު 49 ސެކްޝަނުގެ އަދި، ޤާނޫނުތަކުގައި ނުވަތަ ގަވާއިދުތަކުގައި ނުވަތަ އުސޫލުތަކުގައި ހިނގަމުންދާ ކަންތައްތަކެވެ. މިގޮތުން، ކަސްޓަމްސްގެ ޤާނޫނާއި، އާންމު ގަވާއިދަށް ގެނެސްދޭ ކަމަށް އޭޝިޔާގެ ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކާއި ގުޅިގެން ގެނެސްދިން ބަދަލުތައް އިސްލާހު ކުރަން، އޮޓޮމޭޓިކް ޑޭޓާގެ ޚިދުމަތާއި، މިފަދަ ކަންތައްތަކުގައި ވެސް އިސްލާހުކުރަން ކަސްޓަމްސްގެ ޤާނޫނާއި ގަވާއިދުގައި ހިމެނުމުގެ މަސައްކަތް ކުރަމުންދެއެވެ.

11- މިއަދުގެ ހާލަތު

ޑބްލިއުސީއޯގެ ފަރާތުން އެހީގެ ދަށުން، ރާއްޖޭގައި ޓީއާރް-އެސްޓިމޭޝަން، 2013 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބުރުއަރީ މަހު ހެދިފައެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފާސްކުރުމަކާއި ގުޅިގެން އަދި އެކިއެކި އުސޫލުތަކުގައި މިކަންކަން ހިމެނިފައިވާ މިންވަރު ބެލުމަށްޓަކައި، އޯސްޓްރޭލިއަން ބޯޑަރ ފޯސް (އޭބީއެފް)ގެ އެހީގައި، ކަމާބެހޭ މުވައްޒަފުންގެ ތަމްރީނު ދީ، އިތުރު ގޮތް އެސްޓިމޭޝަން، 2016 ފެބްރުއަރީ މަހުގެ ތެރޭގައި ހެދުނެވެ. އެގޮތުން، ކަސްޓަމްސްގެ ޤާނޫނާއި ގަވާއިދާއި އުސޫލުތަކުން، މައުލޫމާތުގެ 66.6% އަށް ކްލިއަރެންސްދެވިފައިވަނީ، ބާބު 33.4% ގެ ބޭނުމައި، ގަވާއިދާއި އުސޫލުތަކަށް ގެނެވޭ އިސްލާހުތަކުން ކުރިއަރަމުންދާތީ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައެވެ. މިގޮތުން، ޤާނޫނާއި ގަވާއިދަށް ގެނެސްދޭން އިސްލާހުތަކަށް ބޭނުންތަކުން އެޝިޔާ ޕެސިފިކްގެ ތަފާތު ކަސްޓަމްސް އިދާރާތަކުން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. އަދި ޤާނޫނަށް ބަދަލު ގެނައުމުން ކްލިއަރެންސް ދިނުމަށް ރީތިގައި ބާރަށްކާރަކުން 3 ކަންތައް ފިޔަވައި، އެހެން ރާއްޖޭގެ އިސްލާހުތައް 2020 ވަނަ އަހަރު ނިމުމުގެ ކުރިން، ކަސްޓަމްސްގެ ޤާނޫނު ގަވާއިދަށް ގެނެސް، ސަރުކާރުން ފާސްކުރަން ފަށާފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު ސިޔާސަތުގެ ތެރެއިން، ޤާނޫނަކަށް ނުވަތަ ގަވާއިދަކަށް ބަދަލު ގެނައުމަށް ކްލިއަރެންސް ދެވޭނެ މުއްދަތު ތިން ކަމެއް ވަނީ ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. އެއީ:

(1) "ޑީ-މިނިމަމް ވެލިއު" ނުވަތަ ކަސްޓަމްސްގެ ޑިއުޓީގެ ބޭރުގައި ނަގާނެ ނުވަތަ ރިޓަރން އަދަދު ބޭރުގައި ފާސްކުރާ އެންމެ ކުޑަ އަދަދު ކަނޑައެޅުން؛ (މިކަން ކުރުމަށް 5 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ލިބޭ)

(2) ސައިންޓިފިކް ޕްރޮސެސް ބަލައިގަތުން ފަދަ، މުޅި ދުނިޔޭގައި ދެމި ހުރުމަށް ކަމުގައި؛ (3 އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި)

(3) ފިނޭންސިއަލް މުއާމަލާތްތަކުގައި، އިލެކްޓްރޯނިކް ސިގްނޭޗަރ ބޭނުންކުރުމާބެހޭ އުސޫލުތައް؛ (އިލެކްޓްރޯނިކް ޓްރާންސެކްޝަން އަދި އިލެކްޓްރޯނިކް ސިގްނޭޗަރއާބެހޭ ޤާނޫނު އެކުލަވާލުމުގެ މަސައްކަތްކުރަމުން، މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ކޮމިއުނިކޭޝަން، ސައިންސް އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީ ގުޅިގެން ކުރިއަށް ގެންދަމުން ގެންދަވެއެވެ.)

އާރު.ކޭ.ސީގެ (ޖެނެރަލް އެނެކްސް) ގެ ކޮމްޕޮނަންޓްތަކުގައި ހިމެނޭ ސްޓޭންޑަޑް ތަކަށް، ކަސްޓަމްސްގެ ޤާނޫނާއި ގަވާއިދުތަކާއި އެސެސްމަންޓުގެ ކޮމްޕްލަޔަންސް މިންވަރު އަންނަނިވި ތާވަލު

ކޮމްޕޮނަންޓް	ސްޓޭންޑަޑް/ ޕްރިންސިޕަލްސް ހުރި މިންވަރު	ކޮމްޕްލަޔަންޓް މިންވަރު	ކޮމްޕްލަޔަންޓް ޕަސެންޓޭޖް
ކޮމްޕޮނަންޓް 1	3	2	66.67%
ކޮމްޕޮނަންޓް 2 (ޖީ ޕްރިންސިޕަލްސް)	27	26	96%
ކޮމްޕޮނަންޓް 3	45	27	44%
ކޮމްޕޮނަންޓް 4	24	13	62.5%
ކޮމްޕޮނަންޓް 5	7	0	0
ކޮމްޕޮނަންޓް 6	10	9	90%
ކޮމްޕޮނަންޓް 7	4	4	100%
ކޮމްޕޮނަންޓް 8	7	5	71%
ކޮމްޕޮނަންޓް 9	8	5	62.5%
ކޮމްޕޮނަންޓް 10	12	7	58%
ޖުމްލަ	147	98	66.6%

ކަސްޓަމްސްގެ ޤާނޫނާ ގަވާއިދު އަދި އެސެސްމަންޓްތަކުގައި މިހާރު ހިލާފުވެފައިވާ 49 ސްޓޭންޑަޑްއަކީ، ޤާނޫނު، ގަވާއިދު އަދި އެސެސްމަންޓްތަކުގައި ހިމަނައި ކޮމްޕްލަޔަންޓުކުރަން، ރިވައިސްޑް ކިޔޯޓޯ ކޮންވެންޝަންގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވާ ދުވަހުން ފެށިގެން، 3 އަހަރު ދުވަސް 5 އަހަރު ދުވަސް ދެމުންދާ (ސްޓޭންޑަޑްސް އަށް 3 އަހަރު، ޓްރާންސިޝަނަލް ސްޓޭންޑަޑްސް އަށް 5 އަހަރު) މުއްދަތެއް، ލިބިގެންދާނެއެވެ.

12- މައްސަލާ ބެހޭ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުން

ރިވައިސްޑް ކިޔޯޓޯ ކޮންވެންޝަންގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމާ ގުޅޭ ގޮތުން، ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގައި މަޝްވަރާކުރައްވައި، މި ފުރުސަތުގައި ބައިވެރިވުމަށް ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ލަފާ އަރުވާފައިވާތީ، އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ދެއްވާފައިވާ ލަފާގެ ބޭސްމަތިން، މި ފުރުސަތުގައި ބައިވެރިވުމާ ގުޅޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތަސްދީޤު ހޯދުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

12 ޖެނުއަރީ 2020

ޖަދުވަލު 1- މުއައްސަސާތަކުން އިތުރަށް ސަމާލުކަމަށް ހުށަހެޅި ކަންތައްތަކާއި، އެކަމުގައި، މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސާވިސް އިން ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތް

#	ސެކްޝަން ނަންބަރު	މުއައްސަސާތަކުން ފާހަގަކުރި ކަންތައްތައް	ކަސްޓަމްސް ސާވިސްއިން ދެކޭ ގޮތް
1.	3.23	މުދާ ޑިކްލަރޭޝަން ހުށަހަޅަންޖެހޭ ވަގުތު ކަނޑައަޅާއިރު ކަމާބެހޭ އެޖެންސީތަކާ މަޝްވަރާކޮށްގެން ކަނޑައެޅުން؛	މުދާ ޑިކްލަރޭޝަން ހުށަހަޅަންޖެހޭ ވަގުތު ކަނޑައަޅާނީ އެޖެންސީތަކާ މަޝްވަރާ ކުރުމަށްފަހު ވާނެއެވެ.
2.	3.24	މުދާ ޑިކްލަރޭޝަން ހުށަހަޅަން އިތުރު ވަގުތު ދޭނަމަ، މުދާ ބަލައިގަތުމާއި ވެއަރހައުސްތަކުން ސްޓޯރޭޖުގެ ދަތިތައް ކުރިމަތިވާނެ؛	މުދާ ބަލައިގަތުމާއި ވެއަރހައުސްތަކުން ސްޓޯރޭޖާއި ގުޅޭގޮތުން މިހާރުވެސް އަމަލުކުރާ އުސޫލުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް މިގޮތަށް ސަބަބެއް ނުވާނެއެވެ.
3.	3.35	ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތައް އެއްކޮށް ބަލައިގަތުމުގެ ތަރުތީބުތަކުގައި، އެކަން ކޯޑިނޭޓުކުރާނެ އުސޫލެއް ކަނޑައެޅިފައި އޮންނަންޖެހޭ؛	ކޯޑިނޭޓު އިންސްޕެކްޝަން ގެންގުޅޭނެ އުސޫލެއް، ކަމާބެހޭ އެޖެންސީތަކާ ގުޅިގެން ޤާއިމުކުރެވިގެން ދާނެއެވެ.
4.	6.4	ރިސްކް މެނޭޖްމަންޓް ސިސްޓަމެއް ޤާއިމުކުރެއްވުމުގައި، އެހެން މުއައްސަސާތަކުގެ ބައިވެރިވުން އޮތުން މުހިންމު؛	މިހާރުގެ ރިސްކް މެނޭޖްމަންޓް ސިސްޓަމުގައި، ކަމާބެހޭ އެޖެންސީތަކުން ބަލައި ފާސްކުރަން ބޭނުންވާ އައިޓަމްތައް ފުރަތަމަ ކުރެވޭ ގޮތަށް އެކުލެވިފައި ވާނެއެވެ. އަދި ރިސްކް ކްރައިޓީރިއާތައް އެކުލަވާލުމުގައި އެކަންކަމަށް ރިއާޔަތްކުރެވިފައި ވާނެއެވެ. މުސްތަޤްބަލުގައި ސިސްޓަމަށް ގެނެވޭ ބަދަލުތައް ގެނައުމުގައި ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކާއި މަޝްވަރާކުރެވިގެން ވާނެއެވެ.
5.	7.1	އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޓެކްނޮލޮޖީގެ ބޭނުންހިފައިގެން ޕްރޮސެސްތައް ބަދަލުކުރުމުގައި، ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކުގެ ވަސީލަތްތައް ފެއަރކޮށް ކަނޑައެޅުމަށް ޖެހޭނެ، އެކަމުން ހޯދުނު ރިފޯމްތައް؛	މިފަދަ ވަސީލަތްތައް ޤާއިމުކުރުމުގައި ޚަރަދުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކުން ފިކުރު ހުށަހަޅާ ދެމެހެއްޓެނިވި ގޮތަކަށް ކަންތައް ކުރެވެންޖެހޭނެއެވެ. މިގޮތުން، މިހާރު ދެމެހެއްޓެނިވި މަސައްކަތަށް ބޭނުންކުރާ އާންމު ސިސްޓަމެއްގެ ބޭސިކް އަދި ސޮފްޓް ފީޗަރސް ބޭނުންކުރާ ފަދަ ގޮތަކަށް ކުރާނެ ސިސްޓަމެއް ކަމަށް ވާނެއެވެ.

بسم الله الرحمن الرحيم

Ministry of Economic Development
Male',
Republic of Maldives

މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ނަންބަރު: 101-EP/1/2020/ 1

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަލްއުސްތާޛު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙްގެ އަރިހަށް،

ވުދުން ސަލާމަތުގައި ފޮނުވަމެވެ.

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 1-CBO(CS)/101/2019/128 (24 ޑިސެމްބަރު 2019) ސިޓީއަށް ޖަވާބުދީ ފޮނުވަމެވެ.

ދިވެހިސްތާނުގެ ޚާއްޞަ ކޮންފެޑެރޭޝަނުގައި ދިވެހިރާއްޖޭއިން ބައިވެރިވުމާ ގުޅޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރިޒޮލިއުޝަން ކޮމިޓީގެ ށް މަޖިލީހުން ހުށަހެޅުމަށް ބޭނުންވާ މައުލޫމާތު ކަރުދާސް، މި ސިޓީއާއެކު ފޮނުވައި މި ވާހަކަ ދަންނަވަމެވެ.

އިޙްތިރާމް ގަބޫލުކުރެއްވުން އެދެމެވެ.

17 ޖުމާދަލްއޫލާ 1441
12 ޖަނަވަރީ 2020

ޚާދިމުކުމް

ފައްޔާޟް އިސްމާޢީލް
މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
މާލެ،
ދިވެހިރާއްޖެ

ނަންބަރ: 32-C1/14/2014/77

ކޮމިޝަނަރ ޖެނެރަލް އޮފް ކަސްޓަމްސް އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ޚުދޫރަން،

ވެދުން ސަލާމަށްފަހު ދަންނަވަމެވެ.

މިއަހަރު ސަރވިސްގެ ނަންބަރު 14-CGO/32/2014/20 (28 އޮކްޓޫބަރ 2014) ސިޓީއާ ބަރާބަރަށް، "އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންވެންޝަން އޮން ދަ ސިމްޕްލިފިކޭޝަން އެންޑް ހާމަނައިޒޭޝަން އޮފް ކަސްޓަމްސް ޕްރޮސީޖަރސް" މި މުއާހަދާގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމާމެދު މަޝްވަރާކޮށް އެދިވަޑައިގެންފައިވާތީ ދަންނަވަމެވެ.

1. މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވުމަކީ ސިޔާސީ ފެންވަރުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނުތަކުގައިވާ ނިޒާމުތަކުގެ ޤާނޫނީ ހިންގުމަށް ދިވެހިސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ކުރަންޖެހޭ އަދި ކުރަންޖެހިދާނެ ކަންތައްތައް ކުރުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު) އާއި ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ބަޖެޓުގައި ހިމަނައިގެންކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އެކަމަށް ސަރުކާރުން ބަޔާންކޮށް، އެކަމުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ މަޝްވަރާ ހޯދުމަށް ތަރުތީބުކުރެވިފައިވާކަން ފެނެއެވެ.

2. މުއާހަދާގެ އާޓިކަލް 12 ގައި، ޖެނެރަލް އެނެކްސްގައި ބަޔާންކުރާ އެންމެހާ ކަންތައްތައް ކުރުމަށް މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކުގެ މަސައްކަތް ފެށުމަށްފަހު، ފަހު ސްޕެސިފިކް އެނެކްސްތަކާއި ނުވަތަ ޗެޕްޓަރުތަކުގެ ބައިވެރިވުމުގެ އިލްތިޒާމު އޮތްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

3. އާޓިކަލް 13 ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި، އެ ފަރާތުގެ މަސައްކަތް މުއާހަދާ ހިނގަންފަށާތާ 36 މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، ޖެނެރަލް އެނެކްސްގައި ބަޔާންކުރާ ކަންތައްތަކާއި، ބައިވެރިވާފައިވާ ސްޕެސިފިކް އެނެކްސް ނުވަތަ ޗެޕްޓަރުތަކުގައިވާ ކަންތައްތަށް ޢަމަލުކުރަންޖެހޭނެ ކަމަށާއި، އަދި އެ މުއްދަތު އިތުރުކުރެވޭނެ އުސޫލުތައް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޖެނެރަލް އެނެކްސްގައި ބަޔާންކުރާ ކަންތައްތަކާއި ބައިވެރިވާފައިވާ ސްޕެސިފިކް އެނެކްސްއާއި ޗެޕްޓަރުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ކަންތައްތައް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނުއްޔަތުން ސަރުކާރުން ބަދަލުތަކެއް ގެނައުމަށް މުހިންމުކަމަށް ފެނެއެވެ.

ހ. ފެހިވާގެ، 6 ވަނަ ފަންގިފިލާ، އޯކިޑް މަގު، މާލެ، 20096، ދިވެހިރާއްޖެ. ފޯން: 3010100 ފެކްސް: 3314102 info@agoffice.gov.mv

INCOMING DOCUMENTS
REG NO: 15334 REG BY:
DATE: 12/11/14 TIME: 1626
ROUTED: CGO
CC:
MALDIVES CUSTOMS SERVICE

ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއައްސަސާގެ މާއްދާތަކަށް ބަލާއިރު، އާ މުއައްސަސާއަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ޒަރީއާއިން، ރައްޔިތުން އިޚްތިޔާރުކުރާ އެޖެންސީތަކުގެ ބޯޑުތަކުގެ މުއައްސަސާއެއްކަމުން ފެންނަކަމާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި، ދިވެހި ދައުލަތުގެ ނަމުގައި ވިޔަފާރި ހިންގާ ފަރާތުން ބައިވެރިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހުއްދަދީގެން އާ މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމަށްފަހު، އާ މަޖިލީހުން ނިންމާ ގޮތެއްގެމަތިންކަމުން ބައިނަލްއަޤްވާމީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ދައުރުތަކާ އާ މުއާހަދާ ތަސްދީޤުކުރުމަށްފަހު ޤާނޫނީގޮތުން ދިއުމަށް ބޭނުންކުރާނެ އުޞޫލުތަކުން ނުފެނޭ ވާހަކަ ދަންނަވަމެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ދިވެހި ދައުލަތުން ބައިވެރިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި މުޢާހަދާތަކުގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށް ޤާނޫނު އެކުލަވާލައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއައްސަސާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ފުރިހަމައަށް ތަންފީޒުކުރުމަށް ޤާނޫނުތައް އިސްލާހުކުރުމާއި ގެނެސްފައި ވާނަމަ ވާހަކަވެސް ދަންނަވަމެވެ.

އިޚްލާޞްތެރި ޚިދުމަތުގައި ހުންނަމެވެ.

19 މުޙައްރަމް 1436

12 ނޮވެމްބަރު 2014

ޚާދިމުކުމް

ޢާއިޝާ ޝުޖޫން

ޑެޕިއުޓީ ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލް

13/11/2014

ޕީޕަލްސް މަޖިލިސް ސެކްރެޓޭރިއެޓް

މާލެ،

ދިވެހިރާއްޖެ.

بسم الله الرحمن الرحيم

މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން އެފެއާޒް
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

ނަންބަރު: 25-G3/14/2015/31

ކޮމިޝަނަރ ޖެނެރަލް އޮފް ކަސްޓަމްސް އަލްފާޟިލް އައްބާސް އާދިލް ރިޒާ،

ވީމުން ސަލާމަށްފަހު ދަންނަވަމެވެ.

ތިޔަ އިދާރާގެ ނަންބަރު 14-CGO/25/2014/49 (20 ނޮވެމްބަރު 2014)ގެ ސިޓީއާ ގުޅިގެން ދަންނަވަމެވެ.

ގުޅިފައިވާ ސިޓީގައި ތިޔަ އިދާރާއިން ބޭނުން ކުރައްވާފައިވާ، "އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންވެންޝަން އޮން ދަ ސިމްޕްލިފިކޭޝަން އެންޑް ހާމޮނައިޒޭޝަން އޮފް ކަސްޓަމްސް ޕްރޮސީޖަރސް" މި މުޢާހަދާ ގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމާއި ގުޅޭގޮތުން، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤާނޫނު ޑިޕާޓްމަންޓުން ތައްޔާރުކުރާފައިވާ ނަންބަރު C1/14/2014/77-32 (12 ނޮވެމްބަރު 2014) ގައި ވާނީ، މި މުޢާހަދާ ގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަރާތުން އެކްސެސްވުމަށް ބޭނުން ކުރާނަމަ ބައިނަލްއަޤުވާމީ އިލްތިޒާމުތައް އަދާކުރުމަށް ޖެހޭ ބޮޑުތަކާއި ބޭނުންވާ ކަންކަން ޤާނޫނީ ގޮތުން ކަމާބެހޭ ބަޔަކު ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

ފަހުން އެކު، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤާނޫނާ މުޢާހަދާ ތަޞްދީޤުކުރުމުގެ ކަމުގައި ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މި މުޢާހަދާގައި ބައިވެރިވުމަށް ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤާނޫނީ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޑިޕާޓްމަންޓުގެ ކަމުގެ ކަންތައްތަކާއި ވަކިން ޤާނޫނީ ދައުރު އޮފީސް ތަކާއެކު، މި މުޢާހަދާގައި ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ބައިވެރި ވުމާއި ގުޅޭ ގޮތުން މިނިސްޓްރީއިން އިޖުރާއަތު ތަކެއް ކުރުމަށް ފެންނަކަމެވެ.

މިގޮތުން، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤާނޫނާ މުޢާހަދާތަކުގައި، މި މުޢާހަދާގައި ބައިވެރިވުމަށް ކަންކަން ދިވެހި ރާއްޖޭގައި ފުރިހަމަކޮށް ތަކެތީގެ ކަސްޓަމްސް އިޖުރާއަތު ފަސޭހަ ކުރުމަށް ބައިވެރިވެ ތައްޔާރުވަމުން ކަންކަމާއި ބެހޭގޮތުން، މި މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވާ އެންމެ ފަސޭހަ ގޮތުގެ ގޮތުން ޤާނޫނުތައް އެކުލަވާ ވަކިވަކިން، މި މިނިސްޓްރީއަށް ފޮނުއްވާދެއްވުމަށް ދަންނަވަމެވެ.

އިޙްތިރާމް ފޭށުވުމާއިއެކު އެދެމެވެ.
24 ސަފަރު 1436
09 ޖަނަވަރީ 2015

ޝާހިދު އަޙްމަދު
ޑިރެކްޓަރ

މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސް
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

އީމެއިލް: iocd@foreign.gov.mv ފޯން: 3323841, 3329178 ފެކްސް: 3323400

ބޭރުގެ ކަންކަމާ ބެހޭ ވުޒާރާ
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

بسم الله الرحمن الرحيم

Ministry of Economic Development
Male',
Republic of Maldives

މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް
މާލެ،
ދިވެހިރާއްޖެ

ނަންބަރު: 101-EP/1/2020/ 1

ރަޖިސްޓްރާރ އޮފް ކޯޕަރޭޓިވް ސޮސައިޓީޒް މުޢާމަލާތު ސާފުކުރުމުގެ އަރިހުން،

ވަރަށް ސަލާމަތުން ދަންނަވަމެވެ.

ރަޖިސްޓްރާރ އޮފް ކޯޕަރޭޓިވްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 1-CBO(CS)/101/2019/128 (24 ޑިސެމްބަރ 2019) ސިޓީއަށް ހަވާލާދީ ދަންނަވަމެވެ.

ދިވެހިސަރުކާރުގެ ... ދިވެހިރާއްޖޭގައި ... މި ސިޓީއާއި ... ފޮނުވައިލީމެވެ.

އިޙްތިރާމް ޤަބޫލުކުރެއްވުން އެދެމެވެ.

17 ޖުމާދަލްއޫލާ 1441
12 ޖަނަވަރީ 2020

ޚާދިމުކުމް

ފައްޔާޒް އިސްމާއީލް
މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް

ރަޖިސްޓްރާރ އޮފް ކޯޕަރޭޓިވްގެ އޮފީސް
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

CBO-CS 527

މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން އެފެއާޒް
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

ނަންބަރު: 25-G3/14/2015/31

ކޮމިޝަނަރ ޖެނެރަލް އޮފް ކަސްޓަމްސް އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ނިޔާޒް،

ވަރަށް ސަލާމްކުރަމަށް ދަންނަވަމެވެ.

ތިޔަ އިދާރާގެ ނަންބަރު 14-CGO/25/2014/49 (20 ނޮވެމްބަރު 2014)ގެ ސިޓީއާއި ގުޅޭގޮތުން ދަންނަވަމެވެ.

ހަވާލާ ދެއްވާފައިވާ ސިޓީގައި ތިޔަ އިދާރާއިން ބޭނުން ކުރައްވާފައިވާ، "އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންވެންޝަން އޮން ދަ ސިމްޕްލިފިކޭޝަން އެންޑް ހާމަނައިޒޭޝަން އޮފް ކަސްޓަމްސް ޕްރޮސީޖަރސް" މި މުއާހަދާގައި ދިވެހި ރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމާއި ގުޅޭގޮތުން، ބަންޑާރަ ނައިބުގެ އޮފީހުން ފޮނުއްވާފައިވާ ލަފާފުޅު ނަންބަރު C1/14/2014/77-32 (12 ނޮވެމްބަރު 2014) ގައި ވަނީ، މި މުއާހަދާ އަކީ، ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު އަސާސީގައި ބަޔާން ކުރާ ތަރައްޤީއަށް އިސްތިރާތީޖީކޮށް އެހީވާނެ ޗެޕްޓަރ ތަކަކުގެ މުއާހަދާ އެއް ކަމަށް އެ އޮފީހުން ފެންނަ ކަމަށް ބަޔާން ކުރައްވާފައެވެ.

މީގެ އިތުރުން، ބަންޑާރަ ނައިބުގެ އޮފީހުގެ މި ލަފާފުޅާ އެއްގޮތަށް ގެންދާ ގޮތުން، ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ފުލްޕަވަރ މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތަސްދީޤު ހޯއްދެވުމަށްފަހު، މަޖިލީހުން އެކަމަށް ރުހުން ދެއްވައިފިނަމަ، މަޖިލީހުގެ އެކުލަވާލުމާ އެއްގޮތަށް ގެންދާ ގޮތުން، މި މުއާހަދާގައި ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ފުލްޕަވަރ ބައިވެރި ވުމާއި ގުޅޭ މިމިނިސްޓްރީއިން ޑިޕްލޮމެޓިކް ޗެނަލް ތަކުން ކުރެވޭ ކަމެއް ކަމުގައި ދަންނަވަމެވެ.

މީގެއިތުރުން، ބަންޑާރަ ނައިބުގެ އޮފީހުގެ މަޝްވަރާގެ މަތީގައި، މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވުމަށް ކުރިއަށް ކަންކަން ދިވެހި ރާއްޖޭގައި ފެށިގެންދާނަމަ، ތައްޔާރީ ކުރަންޖެހޭ ކަމުގެ ގޮތުން ޤާނޫނީ އިސްލާހު ކޮށްދޭން ކަމަކީ ބައެއް ކަންކަން ފެންނަކަމަށް ބައެއް ކުރަންޖެހޭނީތީ، މި ކަމާއި ގުޅޭ ދިރާސާ ފުރިހަމަ ކުރަން، ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުގެ ލަފާ ހޯދުމަށްފަހު ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އެދޭން، މި މިނިސްޓްރީއަށް ފޮނުއްވާނެކަމަށް ދަންނަވަމެވެ.

އިޙްތިރާމް ފޯރުކޮށްދެމުން އަރުޒުކުރަމެވެ.

24 ޝައްވާލު 1436
09 އޮގަސްޓް 2015

ޚާރިޖުކަމް
ޝާއިދު އަޙްމަދު
ޑިރެކްޓަރ

މަލްޓިލެޓްރަލް ކަސްޓަމްސް ސެކްޝަން
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

ފޯން: 3323400 ފެކްސް: 3323841, 3329178 އީމެއިލް: iocd@foreign.gov.mv

މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

بسم الله الرحمن الرحيم

ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް
މާލެ،
ދިވެހިރާއްޖެ.

ނަންބަރު: 1-CBO(CS)/101/2019/128

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އަލްފާޟިލް ފައްޔާޒް އިސްމާއީލަށް،

ވަރަށް ސަލާމަށްފަހު ދަންނަވަމެވެ.

އެ މިނިސްޓްރީގެ ނަންބަރު 101-EP/1/2019/105 (1 އޮކްޓޫބަރު 2019) ސިޓީއަށް ހަވާލާދީ ދަންނަވަމެވެ.

2019 ޑިސެމްބަރު 24 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވި ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާގައި، "ރިވައިސްޑް ކިޔޯޓޯ ކޮންވެންޝަން" ގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރެއްވުމަށްފަހު، މި ކޮންވެންޝަނުގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމަށް ރުހުންދެއްވުމަށް ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމަވާފައިވާކަމުގައި ދަންނަވަން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަމުރުކުރައްވައެވެ.

ވީމާ، ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމަވާފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، "ރިވައިސްޑް ކިޔޯޓޯ ކޮންވެންޝަން"ގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމުގެ ކަންކަން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުން ހޯދުމަށްފަހު، އެ މަޖިލީހުން ރުހުން ލިބިއްޖެނަމަ ކޮންވެންޝަނުގައި ސޮއިކުރުމާ ގުޅޭ ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދަވައި، މި އޮފީހަށް ފޮނުއްވައިދެއްވުމަށް ދަންނަވަން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަމުރުކުރައްވައެވެ.

އިޚްތިރާމް ގަބޫލުކުރައްވާން އެދެމެވެ.

27 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1441

24 ޑިސެމްބަރު 2019

ޚާދިމުކުމް

މުޙައްމަދު ޝަރީފް
މިނިސްޓަރ އޮފް ސްޓޭޓް
ޕްރެޒިޑެންޓްސް އޮފީސް

މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް
މާލެ،
ދިވެހިރާއްޖެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، "ރިޕަބްލިކް ސިޓީޒް ކޮންވެންޝަން" (އާރް.ކޭ.ސީ) ގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމާ ގުޅޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުން ހޯއްދަވުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ ޤައުމީ ސަލާމަތާއި ގުޅޭ ގޮތުންވާ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވަމުން އެ ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ހާޒިރުވި ގޮތުގެ ރިޕޯޓް

އެހެން ކޮމިޓީއެއްގައި	SC	ސަލާމުގައި	@	ވަޑައިނުގަންނަވާ ބައްދަލުވުން	-	ވަޑައިގެންނެވި ބައްދަލުވުން	✓

10.2.2020	2	01:00	✓	✓	✓	@	SC	✓	✓	✓	-	@	✓	✓	✓
5.2.2020	1	00:15	✓	✓	@	@	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓
ތާރީޚް	ބައްދަލުވުން	ހޭދަވި ވަގުތު	ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން އަޙްމަދު	ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާއީލް އަޙްމަދު	ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން އަފީފް	މާމިގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް	ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އުޝާމް	މާފަނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސައީދު	ތ. ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ހައްބާން މައުމޫން	ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޖާބިރު	ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަހީމް އަބްދުލްޙަކީމް	މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ހައިމް	ކުޅުދުއްފުށި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމްޝީދު މުޙައްމަދު	ކެންދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢީސާ	މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް
ޖުމްލަ	2	01:15	02	02	01	00	01	02	02	02	00	01	02	02	02